

جوار | هفته‌نامه سفارت ج.ا.ا در واتیکان
سال سوم | شماره ۱۲۹ | ۲۲ آبان ۱۴۰۵

۱۲۹

پیام سفیر

کلیک کنید

آنچه در این شماره می خوانیم:

گزیده ای از بیانات بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی(ره) "بمناسبت شهادت حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) "..... ۳

یادداشت مدیرمسئول: فاطمه(س)؛ بانویی فراتر از زمان، الگویی برای همه نسل‌ها به مناسبت شهادت حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)..... ۶

بانوی بانوان؛ نوشتاری از حجت الاسلام و المسلمین آقای دکتر محمد مسجد جامعی..... ۱۱

دیدار و نشست سفیر محترم ،با کاردینال جورج جاکوب کوواکاد(وزیر ادیان واتیکان) ۱۷

دیدار و نشست سفیر محترم با رئیس جدید دانشگاه پاپی آنتونیانوم..... ۱۹

مزار پنهان حضرت فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها): رازِ حضوری ناپیدا؛ جوزپه آیلو پژوهشگر ایتالیایی..... ۲۴

نوشتار تحت عنوان:" انقلاب دیجیتال و کرامت انسانی؛ کمیسیونی برای هوش مصنوعی در واتیکان" به قلم؛ آنیزه پالموچی (Agnese Palmucci)..... ۲۷

حدیث هفته..... ۲۹

واتیکان در هفته ای که گذشت..... ۳۰

حوار

هفته نامه سفارت جمهوری اسلامی ایران در واتیکان

سال سوم شماره ۱۲۹ جمعه ۲۲ آبان ۱۴۰۵

13 November 2026

صاحب امتیاز : سفارت جمهوری اسلامی ایران در واتیکان

مدیر مسئول : دکتر محمدحسین مختاری

سر دبیر : امیرحسین شاکری

تهیه شده در : بخش فرهنگی

آدرس : Via Bruxelles,57 cap:00198

تلفن : 0039068552494

پست الکترونیکی : vat.media@mfa.gov.ir

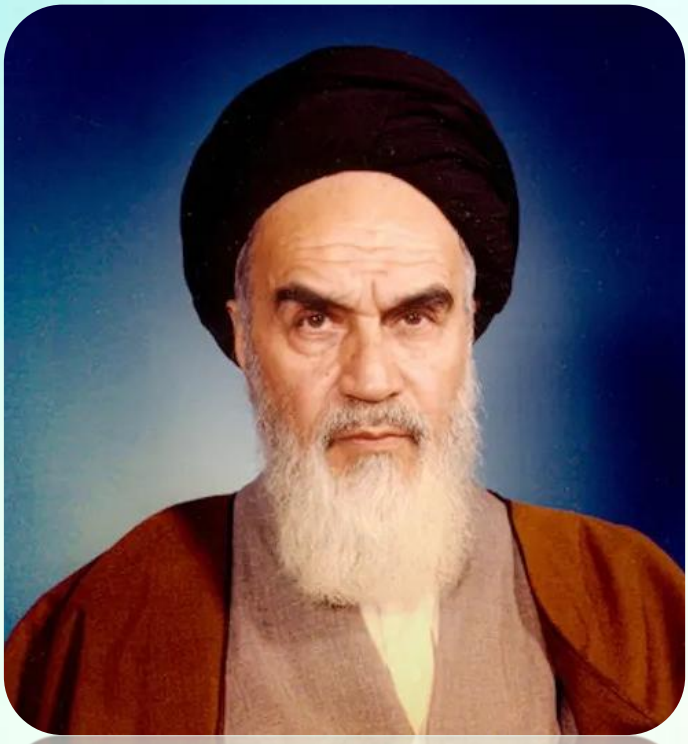
وب سایت : https://vatican.mfa.gov.ir/portal

شبکه ایکس : Irantotheholysee@Iraninvatican

گزیده ای از بیانات بنیانگذار جمهوری اسلامی

حضرت امام خمینی(ره)

"بمناسبت شهادت حضرت فاطمه زهرا(سلام الله علیها)"

- من هم وفات و شهادت بانوی بزرگ اسلام را بر همه مسلمین و بر شما برادران عزیز ارتشی، سپاهی و بسیج و بر حضرت بقیه الله – ارواحنا فداء – تسلیت عرض می کنم. این خانه کوچک فاطمه – سلام الله علیها – و این افرادی که در آن خانه تربیت شدند که به حسب عدد، چهار – پنج نفر بودند و به حسب واقع، تمام قدرت حق تعالی را تجلی دادند، خدمتهایی کردند که ما را و شما را و همه بشر را به اعجاب درآورده است. خطبه فاطمه زهرا – سلام الله علیها – در مقابل حکومت و قیام امیر المومنین و صبر امیر المومنین در مدت بیست و چند سال و در عین حال کمک کاری به حکومت موجود و بعد هم فداکاری در راه اسلام و فداکاری دو فرزند عزیزش، امام مجتبی که یک خدمت بسیار بزرگ و دولت جابر اموی را با آن خدمت رسوا فرمود و خدمت بزرگ برادر ارجمندش حضرت سید الشهدا، چیزهایی بود که همه می‌دانید و می‌دانیم. و با اینکه عده کم و اسباب و ابزار جنگ پیش آنها کم بود، لکن روح الهی و روح ایمان آنها را آن طور کرد که بر همه ستمکاران عصر خودشان غلبه پیدا کردند و اسلام را زنده کردند و برای ما و شما برادرهای عزیز الگو شدند که ما از کمی عده و کمی عُده و کمی ابزار جنگ در مقابل تمام قدرتهایی که امروز با ما به جنگ برخاسته‌اند، مقاومت کنیم، و همان طوری که اولیای ما – علیهم السلام – نشان دادند که در مقابل مستکبران گاهی با تبلیغ و گاهی با اسلحه باید ایستاد و مستکبران را باید به جای خودشان نشاند، ما هم الگوی آنها را، تبعیت از آنها را می‌پذیریم.

- و شما جوانها نشان دادید که در این میدانهای نبرد بین حق و باطل با اینکه آنها از ابزار جنگی فراوان و از افراد هم همین طور و از مصر و اردن و آنجاها هم مستقیماً به آنها کمک می‌شد و از سایر کشورها هم کمک مالی و کمک اسلحه و همه اینها می‌شد، مع ذلک، یک جمعیت کمی به حسب عدد، و قوی و شوکتمندی به حسب روح، در مقابل همه ایستادند و شکست دادند آنها را.

- «این جزء اصول مذهب ماست که ائمه (ع) چنین مقاماتی دارند، قبل از آنکه موضوع حکومت در میان باشد. چنان که به حسب روایات این مقامات معنوی برای حضرت زهرا سلام اللّه علیها هم هست. با اینکه آن حضرت نه حاکم است و نه قاضی و نه خلیفه. این مقامات سوای وظیفه حکومت است. لذا وقتی می گوییم حضرت زهرا علیها السلام قاضی و خلیفه نیست لازمه اش این نیست که مثل من و شماست، یا بر ما برتری معنوی ندارد.»

- «تمام ابعادی که برای زن متصوّر است و برای یک انسان متصوّر است در فاطمه زهرا سلام اللّه علیها جلوه کرده و بوده است. یک زن معمولی نبوده است، یک زن روحانی، یک زن ملکوتی، یک انسان به تمام معنا انسان، تمام نسخه انسانیّت، تمام حقیقت زن، تمام انسان، او زن معمولی نیست، او موجود ملکوتی است که در عالم به صورت انسان ظاهر شده است، بلکه موجود الهی جبروتی در صورت یک زن ظاهر شده است...تمام هویتهای کمالی که در انسان متصوّر است و در زن تصوّر دارد تمام در این زن است... زنی که تمام خاصه های انبیاء در اوست. زنی که اگر مرد بود، نبی بود، زنی که اگر مرد بود، به جای رسول اللّه... انسانی است که به تمام معنا انسان، زنی است به تمام معنا زن. از برای زن ابعاد مختلفه است؛ چنانچه برای مرد، و برای انسان. این صورت طبیعی نازلترین مرتبه انسان است و نازلترین مرتبه مرد است؛ لکن از همین مرتبه نازل حرکت به سوی کمال است...»

- «فاطمه زهرا سلام اللّه علیها ،زنی که افتخار خاندان وحی (است) و چون خورشیدی بر تارک اسلام عزیز می درخشد. زنی که فضائل او همطراز فضایل بی نهایت پیغمبر اکرم (ص) و خاندان عصمت و طهارت بود. زنی که هر کسی با هر کسی با هر بینش درباره او گفتاری دارد و از عهده ستایش او برنیامده که احادیثی که از خاندان وحی رسیده به اندازه فهم مستمعان بوده و دریا را در کوزه ای نتواند گنجاند، و دیگران هرچه گفته اند به مقدار فهم خود بوده، نه به اندازه مرتبت او. پس اولی آنکه از این وادی شگفت درگذریم.»

- «من راجع به حضرت صدیقه سلام اللّه علیها خودم را قاصر می دانم که ذکری بکنم، فقط اکتفا می کنم به یک روایت که در کافی شریفه است و با سند معتبر نقل شده است و آن روایت این است که حضرت صادق(ع) می فرماید: فاطمه سلام اللّه علیها بعد از پدرش ۷۵ روز زنده بودند در این دنیا، و حزن و شدّت بر ایشان غلبه داشت و جبرئیل امین می آمد خدمت ایشان و به ایشان تعزیت عرض می کرد و مسائلی از آینده نقل می کرد.ظاهر روایت این است که در این ۷۵ روز مراوده ای بوده است، یعنی رفت و آمد جبرئیل زیاد بوده است و گمان ندارم که غیر از طبقه اوّل از انبیای عظام درباره کسی این طور وارد شده باشد که ظرف ۷۵ روز جبرئیل امین رفت و آمد داشته است و مسائل را در آتیه ای که واقع می شده است، مسائل را ذکر کرده است و آنچه که به ذرّیه او می رسیده است در آتیه، ذکر کرده است و حضرت امیر هم آنها را نوشته است...مسأله آمدن جبرئیل برای کسی یک مسأله ساده نیست.خیال نشود که جبرئیل برای هر کسی می آید و امکان دارد بیاید، این یک تناسب لازم است بین روح آن کسی که جبرئیل می خواهد بیاید و مقام جبرئیل که روح اعظم است... این تناسب بین جبرئیل که روح اعظم است و انبیای درجه اوّل بوده است مثل رسول خدا و موسی و عیسی و ابراهیم و امثال اینها، بین همه کس نبوده است، بعد از این هم بین کسی دیگر نشده است.

- حتّی درباره ائمه هم من ندیده ام که وارد شده باشد این طور که جبرئیل بر آنها نازل شده باشد، فقط این است که برای حضرت زهرا سلام اللّه علیها است... یکی از مسائلی که گفته است راجع به مسائلی است که در عهد ذریه بلند پایه او حضرت صاحب سلام اللّه علیه است برای او ذکر کرده است که مسائل ایران جزو آن مسائل باشد، ما نمی دانیم، ممکن است. در هر صورت من این شرافت و فضیلت را از همه فضایلی که برای حضرت زهرا ذکر کرده اند با اینکه آنها هم فضائل بزرگی است این فضیلت را من بالاتر از همه می دانم که برای غیر انبیاء علیهم السلام آن هم نه همه انبیاء، برای طبقه بالای انبیاء علیهم السلام و بعض از اولیایی که در رتبه آنها هست، برای کسی دیگر حاصل نشده و با این تعبیری که مراوده داشته است جبرئیل در این هفتاد و چند روز، برای هیچ کس تا کنون واقع نشده و این از فضایلی است که از مختصات حضرت صدیقه سلام اللّه علیها است.»

- «زنی که در حجره ای کوچک و محقّر، انسانهایی تربیت کرد که نورشان از بسیط خاک تا آن سوی افلاک و از عالم ملک تا آن سوی ملکوت اعلی می درخشد. صلوات و سلام خداوند تعالی بر این حجره محقّر که جلوه گاه نور عظمت الهی و پرورشگاه زبد گان اولاد آدم است.»

- «ما یک کوخ چهار پنج نفری در صدر اسلام داشتیم، آن کوخ فاطمه زهرا سلام اللّه علیها است از این کوخها هم محقرتر بوده لکن برکات این چی است؟ برکات این کوخ چند نفری آن قدر است که عالم را پر کرده است از نورانیت و بسیار راه دارد تا انسان به آن برکات برسد. این کوخ نشینان در کوخ محقّر، در ناحیه معنویات آن قدر در مرتبه بالا بودند که دست ملکوتیها هم به آن نمی رسد، و در جنبه های تربیتی آن قدر (بالا) بوده است که هرچه انسان می بیند برکات در بلاد مسلمین هست و خصوصاً در مثل بلاد ماها، اینها از برکت آنهاست.»

- «اگر شما زنها هم و زنهای ما همه، کشور ما همه، پذیرفتند حضرت زهرا که آن کمال و آن وضعیّت را دارد، پذیرفتند ، به عهده شما مسائل بزرگی (خواهد آمد) از قبیل مجاهده، که حضرت مجاهده داشته است. حضرت به اندازه خودش که در این ظرف کوتاه مجاهده داشته است. مخاطبه داشته است با حکومتهای وقت، محاکمه می کرده است، حکومتهای وقت را، شما باید اقتداء به او بکنید تا پذیرفته باشید. زهد و تقوا و همه چیزهایی که داشته است و عفافی که او داشته است و همه چیز، شما باید اگر پذیرا شدید آنها را تبعیّت کنید .

فاطمه(س)؛ بانویی فراتر از زمان، الگویی برای همه نسل‌ها

به مناسبت شهادت حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)

یادداشت مدیرمسئول

در پهنه بی‌کران تاریخ، نام‌هایی هستند که چون ستارگان می‌درخشند؛ نام‌هایی که با گذشت روزگاران، غبار فراموشی بر چهره آنان نمی‌نشیند و هرچه زمان پیش می‌رود، فروغشان روشن‌تر و پیامشان زنده‌تر می‌شود. اما در میان این نام‌های بلندآوازه، نامی هست که عطر بهشت دارد، رنگ آفتاب گرفته و با حقیقت ایمان و کرامت انسانی درآمیخته است؛ نام مقدس فاطمه.

فاطمه زهرا(سلام‌الله‌علیها)، تنها دختر پیامبر رحمت نیست؛ او جلوه‌ای از تربیت نبوی، آیینه‌ای از پاکی و فضیلت، و تصویری روشن از عظمت روح انسان است. بانویی که در خانه‌ای ساده زیست، اما عظمت معنوی‌اش در هیچ کاخی نمی گنجید؛ دستانش با رنج زندگی آشنا بود، اما دلش به آسمان پیوند داشت؛ در خانه، سرچشمه مهر و آرامش بود و در جامعه، صدای آگاهی، حقیقت‌طلبی و دفاع از حق.

برای شناخت فاطمه(س)، نباید تنها به صفحات تاریخ نگریست؛ باید از دریچه دل و اندیشه به زندگی او نزدیک شد. زیرا فاطمه، شخصیتی نیست که بتوان او را در حصار یک زمان و مکان محصور ساخت. او به همه عصرها تعلق دارد؛ به همه دل‌هایی که حقیقت را می‌جویند، به همه انسان‌هایی که در آرزوی پاک زیستن‌اند و به همه جوانانی که می‌خواهند در هیاهوی جهان، راه خویش را گم نکنند.

چه زیباست که پیامبر اکرم(ص)، آن پیام‌آور رحمت و مهربانی، درباره او فرمود:

«فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّی، فَمَنْ أَغْضَبَهَا أَغْضَبَنِی»

«فاطمه پاره تن من است؛ هر کس او را به خشم آورد، مرا به خشم آورده است.» (صحیح بخاری، حدیث ۳۷۱۴)

این سخن، تنها بیان محبت پدری به دختر خویش نیست؛ بلکه گواهی بر جایگاه والای بانویی است که شخصیت او با حقیقت رسالت پیوندی عمیق یافته است. فاطمه را باید دوباره شناخت؛ نه فقط برای آنکه بر مصیبت‌هایش اشک بریزیم، بلکه برای آنکه از زندگی‌اش درس بگیریم و در روشنایی اندیشه و سیره‌اش، راه فردای خود را بیابیم.

فاطمه؛ شکوه انسانیت در سادگی زندگی

در روزگاری که بسیاری از انسان‌ها ارزش خویش را با میزان دارایی، شهرت، قدرت و جلوه‌های ظاهری می‌سنجند، زندگی حضرت زهرا(س) پیامی شگرف و بیدارکننده دارد. خانه فاطمه، خانه تجمل و تفاخر نبود؛ خانه‌ای ساده بود، اما در آن، ثروتی بزرگ‌تر از زر و زیور جریان داشت: ایمان، محبت، گذشت، صداقت و آرامش.

او به ما آموخت که بزرگی انسان به آنچه در اختیار دارد نیست، بلکه به آن چیزی است که در جان خویش پرورش می‌دهد. می‌توان در خانه‌ای کوچک زندگی کرد و اندیشه‌ای به وسعت جهان داشت؛ می‌توان از امکانات اندک برخوردار بود، اما در بخشندگی و کرامت، از بسیاری ثروتمندان پیشی گرفت. فاطمه(س) در کنار امیرالمؤمنین علی(ع)، زندگی مشترکی بنا نهاد که اساس آن، نه نمایش ثروت و شکوه ظاهری، بلکه همدلی، وفاداری و مسئولیت‌پذیری بود.

این پیام برای جوانان امروز چه اندازه ارزشمند است! در عصری که شبکه‌های اجتماعی گاه تصویری آرایش‌شده و دور از واقعیت از خوشبختی ارائه می‌کنند، و انسان‌ها را به مسابقه‌ای پایان‌ناپذیر برای بیشتر داشتن و بیشتر دیده‌شدن فرا می‌خوانند، زندگی فاطمه(س) به ما یادآوری می‌کند که خوشبختی، همیشه در داشتن بیشتر نیست؛ گاه در بهتر بودن، عمیق‌تر دوست داشتن و انسانی‌تر زیستن است. جوانی که از مکتب فاطمه درس می‌آموزد، ارزش خود را به شمار پسندیدن‌های مجازی، ظاهر زندگی دیگران یا داوری‌های شتاب‌زده جامعه گره نمی‌زند. او می‌آموزد که شخصیت انسان، ریشه در ایمان، دانایی، عزت نفس و رفتار او دارد.

اگر فاطمه را تنها در محراب عبادت یا در فضای خانه بشناسیم، هنوز همه ابعاد شخصیت او را ندیده‌ایم. فاطمه(س) بانوی معرفت و بصیرت بود؛ زنی که در حساس‌ترین روزهای تاریخ اسلام، در برابر حوادث جامعه بی‌تفاوت نماند و با زبان استدلال، آگاهی و شجاعت از آنچه حق می‌دانست دفاع کرد.

خطبه مشهور فدکیه، که در منابع تاریخی و روایی شیعه نقل شده، جلوه‌ای از اندیشه دینی، قدرت بیان و توجه اجتماعی آن حضرت است. در این خطبه، سخن از توحید، نبوت، حکمت احکام الهی، عدالت و مسئولیت انسان‌ها در برابر حقیقت است. این همان چهره‌ای از فاطمه است که نسل جوان امروز بیش از همیشه نیازمند شناخت آن است: «فاطمه‌ای آگاه، پرسشگر، استوار و مسئول.» او به ما می‌آموزد که ایمان، دشمن اندیشیدن نیست؛ دینداری، به معنای خاموشی عقل نیست؛ و پاکدامنی و معنویت، هیچ‌گاه نباید با ناآگاهی و بی‌تفاوتی اشتباه گرفته شود. در مکتب فاطمه، انسان مؤمن باید اهل شناخت باشد؛ باید قدرت تشخیص درست از نادرست را در خویش پرورش دهد و در برابر بی‌عدالتی و پایمال شدن کرامت انسان‌ها، احساس مسئولیت کند. در جهانی که هر روز هزاران پیام، تصویر و خبر، ذهن و دل تو را احاطه می‌کند، بیش از هر زمان دیگری به بصیرت نیاز داری. هر صدای بلندی، صدای حقیقت نیست؛ هر سخن پرطرفداری، سخن درست نیست؛ و هر راه پررهروی، لزوماً به مقصد سعادت نمی‌رسد. از فاطمه بیاموز که پیش از پذیرفتن، بیندیشی؛ پیش از داوری، حقیقت را بجویی؛ و پیش از همراهی با جریان‌ها، از خود بپرسی که این راه، تو را به انسانی آگاه‌تر، عادل‌تر و شریف‌تر تبدیل می‌کند یا نه.

در زندگی حضرت زهرا(س)، محبت تنها احساسی لطیف و گذرا نبود؛ نیرویی بود که در رفتار، دعا، بخشندگی و توجه به دیگران آشکار می‌شد. در روایتی مشهور از امام حسن مجتبی (ع) آمده است که آن حضرت، مادر خویش را در حال عبادت و دعا برای دیگران مشاهده کردند و هنگامی که پرسیدند چرا برای خود دعا نمی‌کنند، حضرت زهرا(س) فرمودند:

«الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ»

«نخست همسایه، سپس خانه.» (بحارالانوار، جلد ۴۳، صفحه ۸۱)

چه جهان بزرگی در این چند کلمه نهفته است! در این سخن کوتاه، فلسفه‌ای از زندگی موج می‌زند؛ فلسفه‌ای که انسان را از حصار خودخواهی بیرون می‌آورد و به گستره همدلی و مسئولیت اجتماعی می‌رساند. فاطمه به ما می‌آموزد که نمی‌توان تنها به آرامش خویش اندیشید و از اندوه دیگران بی‌خبر ماند؛ نمی‌توان در آسایش زندگی کرد و نسبت به رنج نیازمندان بی‌تفاوت بود؛ نمی‌توان از محبت سخن گفت، اما در عمل، دست یاری به سوی هیچ‌کس دراز نکرد. برای نسل جوان امروز، این پیام می‌تواند در ساده‌ترین رفتارها جلوه‌گر شود: در احترام به پدر و مادر، در یاری رساندن به دوستی گرفتار، در دفاع از انسانی که مورد تحقیر قرار گرفته، در مراقبت از دل‌های شکسته، در فعالیت‌های داوطلبانه و در تلاش برای ساختن جامعه‌ای مهربان‌تر. اگر جوانی به نام فاطمه عشق می‌ورزد، زیبنده است که نشانی از مهربانی او نیز در رفتار خویش داشته باشد. محبت به فاطمه، آن‌گاه به کمال نزدیک می‌شود که از زبان به رفتار و از احساس به مسئولیت تبدیل گردد.

فاطمه؛ الگوی عزت و هویت برای دختران امروز

دختران امروز در جهانی زندگی می‌کنند که فرصت‌های گسترده‌ای برای آموختن، آفریدن و اثرگذاری پیش روی آنان گشوده شده است؛ اما در کنار این فرصت‌ها، گاه با فشارهایی نیز روبه‌رو هستند که می‌کوشد ارزش و هویت آنان را تنها بر پایه ظاهر، شهرت یا تأیید دیگران تعریف کند. در چنین فضایی، شخصیت حضرت فاطمه زهرا(س) می‌تواند الگویی روشن از عزت نفس و کرامت انسانی باشد.

فاطمه(س) نشان داد که زن می‌تواند در عین لطافت، استوار باشد؛ در عین مهربانی، شجاع باشد؛ در عین توجه به خانواده، نسبت به سرنوشت جامعه حساس باشد؛ و در عین برخورداری از حیا و عفاف، صاحب اندیشه، اراده و سخن باشد.

دختر جوانی که از مکتب فاطمه الهام می گیرد، می‌آموزد که ارزش او را نگاه دیگران تعیین نمی‌کند. او انسانی صاحب کرامت، استعداد و حق انتخاب مسئولانه است؛ می‌تواند دانش بیاموزد، در مسیر پیشرفت گام بردارد، به جامعه خدمت کند و در عین حال، اصالت اخلاقی و معنوی خود را حفظ نماید.

اما این پیام تنها برای دختران نیست. پسران جوان نیز از مکتب فاطمه درس‌های بزرگی می‌آموزند؛ درس احترام به شخصیت زن، پاسداشت حرمت مادر، وفاداری در خانواده، مسئولیت‌پذیری و پرهیز از تحقیر و تبعیض. فاطمه، تنها الگوی زنان نیست؛ او آموزگار کرامت انسانی برای همه انسان‌هاست. و سرانجام، سخن به روزهای اندوه می‌رسد؛ به روزهایی که پس از رحلت رسول خدا(ص)، غم بر خانه فاطمه سایه افکند و قلب آن بانوی بزرگ، داغدار فقدان پدری شد که پیام‌آور رحمت و پناهگاه جان او بود. ایام فاطمیه، یادآور مظلومیت و رنج بانویی است که در حافظه تاریخی و عاطفی شیعیان، نماد وفاداری، حق‌طلبی و استقامت به شمار می‌رود. در این روزها، دل‌ها اندوهگین می‌شوند، چشم‌ها اشک می‌ریزند و نام فاطمه بر زبان‌ها جاری می گردد.

اما آیا رسالت ما در برابر این بانوی بزرگ، تنها گریستن است؟ بی گمان اشک محبت، هنگامی که از معرفت برخیزد، ارزشمند است؛ اما اگر این اشک به شناخت، بیداری و اصلاح رفتار نینجامد، هنوز همه ظرفیت تربیتی خود را آشکار نکرده است.

فاطمه را باید در اشک شناخت، اما در اشک متوقف نماند. باید از غربت او، درس وفاداری گرفت؛ از شجاعت او، درس ایستادگی آموخت؛ از عبادتش، راه بندگی را شناخت؛ از مهرش، شیوه انسان‌دوستی را فراگرفت؛ و از زندگی ساده‌اش، حقیقت قناعت و آزادگی را دریافت. ای جوان عزیز! اگر می‌خواهی به حضرت زهرا(س) نزدیک‌تر شوی، لازم نیست تنها از روزگار دور او سخن بگویی؛ کافی است بخشی از فضایل او را در زندگی امروز خویش زنده کنی. وقتی در برابر وسوسه دروغ، راست‌گویی را انتخاب می‌کنی؛ وقتی در برابر تحقیر دیگران، از کرامت انسان دفاع می‌کنی؛ وقتی به جای حسادت، برای موفقیت دوستانت شاد می‌شوی؛ وقتی در برابر ناامیدی، چراغ تلاش را روشن نگاه می‌داری؛ و وقتی در میان غوغای زندگی، لحظه‌ای برای گفت‌وگو با خداوند می‌یابی، در حقیقت گامی در مسیر ارزش‌هایی برداشته‌ای که سیره فاطمی به آن‌ها دعوت می‌کند.

فاطمه، چراغی که خاموش نمی‌شود. قرن‌ها از روزگار زندگی حضرت فاطمه زهرا(سلام‌الله‌علیها) گذشته است؛ شهرها دگرگون شده‌اند، تمدن‌ها آمده و رفته‌اند، شیوه‌های زندگی تغییر کرده و جهان، چهره‌ای تازه یافته است. اما هنوز انسان تشنه حقیقت است؛ هنوز دل‌ها به محبت نیاز دارند؛ هنوز عدالت آرزوی بشریت است؛ هنوز پاکی و صداقت ارزشمندند؛ و هنوز جوانان در جست‌وجوی الگویی هستند که بتواند میان آرمان‌های بلند و واقعیت‌های زندگی، پیوندی استوار برقرار کند. از همین روست که نام فاطمه همچنان زنده است.

فاطمه، متعلق به گذشته نیست؛ او پیامی برای امروز و فرداست. پیام او این است که می‌توان در جهانی آکنده از هیاهو، آرام و باوقار زیست؛ در روزگار خودنمایی، اصیل ماند؛ در میان دشواری‌ها، امیدوار بود؛ در برابر نادرستی‌ها، شجاعانه ایستاد؛ و در کنار همه مسئولیت‌های زندگی، دل را به نور خداوند روشن نگاه داشت. فاطمه به ما می‌آموزد که عظمت انسان، نه در بلندی آوازه او، بلکه در بلندی اندیشه و پاکی کردار اوست. فاطمه را تنها در قاب‌های سوگواری جست‌وجو مکن؛ او را در آیینه زندگی خویش نیز ببین. بگذار نامش تو را به اندیشیدن فراخواند، سیره‌اش به مهربانی تشویق کند، شجاعتش به تو جرئت حق‌گویی ببخشد و ایمانش چراغ راه روزهای دشوارت باشد. بگذار از محبت او، انسانی مسئول‌تر، آگاه‌تر، مهربان‌تر و امیدوارتر متولد شود و چه زیباست اگر در پایان این روزهای سوگواری، هر یک از ما با خویش عهد کنیم که نه فقط دوستدار فاطمه، بلکه رهرو ارزش‌های فاطمی باشیم. زیرا «فاطمه، آفتابی نیست که در غروب تاریخ خاموش شده باشد؛ او سپیده‌ای است که هر بار در جان انسان‌های حقیقت‌جو طلوع می‌کند.»

سلام بر فاطمه؛ آن‌گاه که در خانه وحی چشم به جهان گشود.

سلام بر فاطمه؛ آن‌گاه که در محراب بندگی، دل به آسمان سپرد.

سلام بر فاطمه؛ آن‌گاه که از حقیقت و کرامت انسانی پاسداری کرد.

و سلام بر فاطمه؛ تا آن زمان که در جهان، دلی برای ایمان می‌تپد، دستی برای مهربانی گشوده می‌شود و انسانی در راه عدالت و حقیقت گام برمی‌دارد.

«باشد که نامت بر زبانمان، محبتت در قلبمان و راهت در رفتار و زندگی‌مان جاودانه بماند.»

بانوی بانوان

حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمد مسجد جامعی

در بین شاخه های مختلف اسلامی تنها شیعیان هستند که معتقدند شأن و مقام یک زن می تواند تا سر حد «عصمت» و «انسان کامل» ارتقا یابد. البته مصداق این زن دخت گرامی پیامبر(ص) است، اما مسأله این است که به هر حال او یک بانو است نه یک مرد. این بدین معناست که نیل به مقام یاد شده در انحصار مردان نیست و جنس زن نیز می تواند به چنین جایگاهی نایل آید. از این زوایه حجیت و اعتباری را که برای «فعل»، «قول» و «تقریر» امامان معصوم قائل هستیم، برای این بانوی بانوان نیز قائلیم.

واقعیت این است که درک مراتب و مقامات پیامبر(ص)، امامان معصوم(ع) و مادر بزرگوارشان عمدتاً با توجه به حکمت و تقدیر الهی و فلسفه خلقت جهان و چرایی خلقت انسان و هدف داری مجموع آفرینش، قابل دریافت است؛ و برای دریافت این نکات می باید به احادیث معتبر و به ویژه ادعیه و زیارت های مطلقه و مخصوصه ای که متضمن بیان مراتب بلند معنوی و روحانی معصومان است، رجوع کرد. اگرچه فلسفه و عرفان مبتنی بر این معارف نیز می تواند بیان کننده و توضیح دهنده بسیاری از مسائل یاد شده باشد. اما علیرغم این همه، بررسی زندگانی این جهانی آنان نیز می تواند گوشه ای از عظمت روحی و اخلاقی و انسانی ایشان را نشان دهد.

جهت مطالعه حیات این جهانی فاطمه زهرا(س) مسأله اصلی، کوتاهی عمر ایشان است. در بین معصومان، آن حضرت کوتاه ترین عمر را داشته اند و لذا اطلاعات فراوانی در دسترس نیست. اگرچه خود این کوتاهی عمر و حوادثی که پس از رحلت پیامبر(ص) با آن مواجه بود، محتوی و کیفیت وصیت آن حضرت و سخنان امام علی(ع) خطاب به همسرش در دوران پس از پیامبر(ص) و به ویژه سخنانش پس از به خاک سپاری غریبانه همسر، خود بازگو کننده مسائل فراوانی است. در اینجا می کوشیم به نکاتی چند اشاره کنیم.

۱- جامعه عربستان به هنگام ظهور اسلام ذاتاً یک جامعه مردانه بود – و هنوز هم چنین است- این ویژگی به دلیل خصوصیت های محیطی، تاریخی و اجتماعی آن بود. سرزمینی قفر و خشک که در خود قبایل مختلفی را جای داده بود. صرف خشونت سرزمین انسان را خشن و خشونت طلب می کند. اما گرسنگی و حتی تشنگی دائمی هم مزید بر علت بود. کمی آب و باران و ناسازگاری و سختی محیط، علت اصلی بود. این گرسنگی، جنگی مداوم بر سر چراگاه و به غارت بردن آذوقه و اموال قبایل دیگر را موجب شده بود. این مجموعه عوامل در طول زمان، نوعی فرهنگ ضد زن را بوجود آورده بود.

آنچه عملاً وجود داشت، خشونت بود و جنگ و گریز و چپاول و غارت. و این همه به مرد نیرومند و چابک و شمشیر بدست نیاز داشت. در چنین اوضاع و احوالی، زن عنصری مزاحم بود. چرا که توان جنگ و غارت نداشت و بدتر آنکه ممکن بود خود به غنیمت گرفته شود.

این اجمالاً شرایطی بود که به فرهنگ عمومی شکل می داد. اما این پایان ماجرا نبود. چرا زنان که خود را در چنین وضعیت طاقت فرسایی می یافتند، به گونه ای دیگر، ضعف خود را جبران می کردند و آن از طریق مکر و حیله و سخن چینی و فتنه انگیزی بود. این ویژگی ها عموما در جوامع بسته مردسالار، شکوفا می شود. و بیش از آنکه ناشی از خصلت های فردی باشد، متاثر از شرایط اجتماعی است.

نکته مهمتر این بود که اصولاً برای زن شأنی انسانی قائل نبودند. او بیش از آنکه شریک مرد باشد، همچون کالاهای دیگر، متعلق به او بود. روابط زن و شوهر بیش از آنکه همسرانه باشد، مالکانه بود. و بدتر آنکه چنین رویکردی نسبت به وی را نشانه ای از حمیت و رجولیت و قدرت و مردانگی می دانستند. دختر را مایه ننگ می انگاشتند و به همین دلیل بعضاً آنان را زنده به گور می کردند. مواردی نقل شده که فردی داستان فجیع زنده به گور کردن دختر کوچک خود را برای پیامبر(ص) گزارش می کند که پیامبر(ص) به گریه می افتد و ناقل را از مجلس خود، دور می سازد. به واقع، چنین تصورات و اعتقاداتی وجود داشت و مورد عمل قرار می گرفت.

۲- دخت پیامبر(ص) در چنین وضعیتی می زیست. هشت ساله بود که از مکه به مدینه آمد و پیامبر(ص) پس از ورود به مدینه به مهمترین شخصیت آن تبدیل شد. جریانی که ادامه یافت. بدین معنی که پیامبر(ص) به مرور زمان، قدرت و موقعیت ممتازتری پیدا کرد.

یک سال بعد، با امام علی(ع) که جوانی پاک، شایسته و برومند بود، ازدواج کرد. اما این ازدواج به سادگی سرانجام نیافت. چرا که خواستگاران متعددی وجود داشت که با توجه به جایگاه پیامبر(ص) و آینده ای که برای حضرتش پیش بینی می کردند، به ازدواج با دخت او اصرار داشتند. این جریان، پیامبر(ص) را در موقعیت دشواری قرار داد. و این همه را این دختر خردسالی که سال ها قبل، مادر بزرگوار و مهربانش را از دست داده بود، از نزدیک شاهد بود. رفتار پیامبر(ص) با فاطمه(س) هم به عنوان یک زن و هم به عنوان دختر گرامی اش برای عموم اطرافیان حضرت که در بستر فرهنگ جامعه خویش، بالیده بودند، نامفهوم و بلکه مورد ایراد بود و آنان بارها بدان اعتراض کردند. شگفت آنکه این اعتراض ها، صرفاً از جانب مردان نبود، در موارد فراوانی زنان هم چنین می کردند. البته در اینجا به جز فرهنگ حاکم، عوامل روانی و رقابت های شخصی هم دخالت داشت. آنها این مقدار محبت و احترام پیامبر(ص) نسبت به دخت خویش را که عمیقاً ناشی از فضایل والای وی بود، بر نمی تافتند. اصولاً حضرتش را درک نمی کردند تا منطق رفتاری پدرش را با او دریابند.

طبیعتاً دختری با هوش و ذکاوت و تیزبینی فاطمه(ع)، تمامی علل و عوامل پنهان و آشکاری را که منجر به اعتراض به رفتار پیامبر(ص) می شد، در می یافت اعم از آنکه از جانب مردان باشد و یا از جانب زنان. این همه را می دید اما بزرگوارانه سکوت می کرد و واکنشی نشان نمی داد. این روح بلندتر از آن بود که به سخنان و طعنه ها و زخم زبان های برخاسته از جهالت و حسادت و کوچک منشی، واکنش نشان دهد. از تمامی آنها «مرور کرام» می کرد.

۳- با قدرت یافتن اسلام از جنگ خندق به بعد و خاصه پس از فتح مکه، موقعیت پیامبر(ص) نیز تغییر کرد. از آن پس حضرتش نه حاکم مدینه که عملاً حاکم بخش های وسیعی از جزیره العرب بود. این جریان به گونه ای غیرمستقیم، مشکلات فراوانی را برای نزدیکان و خانواده پیامبر(ص) ایجاد کرد. قدرت مادی و دنیوی اسلام که بطور فزاینده ای گسترش می یافت، چشم های فراوانی را به سوی خود کشیده بود؛ چه از میان مسلمانان و چه از میان دیگرانی که در دوران متأخر و عمدتاً به دلیل ترس و یا مصلحت بدان گرویده بودند.

حتی شخص پیامبر(ص) هم چندان نمی توانست با این مشکلات جدید مقابله کند. قدرت در آنجا که منشأ دینی دارد، محدودیت های خاص خود را دارد. نمی توان این محدودیت ها را نادیده گرفت. به هر حال می باید اجماع عمومی حفظ شود و پرده رودربایستی حتی با مخالفان و بد اندیشان شکسته نشود. در غیر این صورت، قدرت فرو می پاشد. مشکلات یاد شده به دلایل مختلف، عمدتاً متوجه امام علی(ع) بود. این دلایل به مراتب بیشتر و فراتر از آن است که بتوان حتی بدان اشارت کرد. چنین واقعیتی وجود داشت و علیرغم ملاحظات امام که می کوشید مسائل راجع به شخص ایشان به همسرشان انتقال نیابد و حتی از آنها مطلع نشود، اما فاطمه(ع) در جریان آنها قرار می گرفت و با شکیبایی آنها را تحمل می کرد. شرایط و واقعیت های جدید محیط زنانه مدینه و مخصوصاً محیط زنانه اطرافیان پیامبر(ص) را متاثر می کرد و این جریانی طبیعی بود. علیرغم موقعیت نازل زنان حتی در دوران جاهلی، اما دخالت آنان از طریق تحریک مردان در شکل دادن به حوادث به هیچ عنوان کم اهمیت نبود.

نمونه بارز آن داستان جنگ احد است. در ابتدا مکیان شکست خوردند و در حال عقب نشینی بودند که زنان همراه آنان به تحریک شان پرداختند. نتیجه بازگشت به جبهه و حمله به مسلمانان از کمین گاه کوه احد بود که جنگ را مغلوبه ساخت و تعداد زیادی از برجستگان از اصحاب به شهادت رسیدند. عملاً آنچه بیشترین تأثیر را داشت، همین تحریکات زنانه بود.

این جریان پس از قدرت یابی اسلام، به مراتب نیرومندتر شد. چرا که با تمرکز قدرت در مدینه که پدیده ای بی سابقه در تاریخ جزیره العرب بود، تاثیرگذاری زنان، زمینه به مراتب مناسب تر و گسترده تری یافت.

٤– زنان فراوانی در اطراف پیامبر(ص) بودند که هر یک به دلیل و مصلحتی بدین حلقه راه یافته بودند. اینان عموماً غیر جوان بودند و وجه مشترک شان عقیم بودن آنان بود. به جز ماریه قبطیه که ابراهیم را به دنیا آورد و مدتی بعد زندگانی را بدرود گفت، همگی بی فرزند بودند.

در چنین شرایطی دختر پیامبر(ص) که از همگان کوچک تر بود در فاصله کوتاهی دو پسر بزاد و مدتی بعد دو دختر. این دو پسر، روشنایی چشم پیامبر(ص) بودند. با چشم پوشی از تمامی مقامات بلند معنوی این دو کودک، صرف اینکه شخصیتی در سن و موقعیت آن حضرت نوادگانی می یابد، حادثه ای بزرگ و سرور آفرین بود و طبیعی بود که پیامبر(ص) نسبت به نوادگانش، عواطف و احساسات سرشاری داشته باشد.

در آن حلقه بسته زنان و با توجه به مجموع ویژگی های جامعه عربی آن زمان این همه، واکنش های منفی مختلفی را به همراه می آورد و عمده این رفتارها و واکنش ها بر فاطمه(س) متمرکز بود. اما علیرغم این همه، حضرتش تمامی این ناملایمات زبانی و غیر زبانی را تحمل می کرد. و از آنها با سماحت و بزرگ منشی در می گذشت. در حلقه بسته یاد شده، کمتر زنی رویکردی مثبت نسبت به دخت پیامبر(ص) داشت. اما حضرتش هیچ گاه دخت پیامبر(ص) بودن را به رخ نکشید و فراتر از آن بود که مقابله به مثل کند و در برابر طعنه ها و زخم زبان ها واکنش نشان دهد.

حساسیت حلقه بسته تا بدان حد بود که نسبت به خود پیامبر(ص) هم هنگامی که ذکر خیری از همسر وفادار و فداکارش جناب خدیجه(س) می کرد، عکس العمل نشان می داد. آنان در نمی یافتند که احساس حضرتش نسبت به آن بانوی بزرگ به دلایل فضایل واقعی او بود و اینکه اصولاً عواطف و احساسات انسان های بزرگ همچون خود آنان بزرگ و از سر بزرگ منشی است و نه ناشی از مسائل روزمره و کوچکی که تنها برای مردمان عادی جاذبه دارد.

به واقع مشکلات فاطمه(س) حتی در دروان حیات پیامبر(ع) وجود داشت. اگرچه از نوعی دیگر و بیشتر از جنس مسائلی بود که حلقه زنان به طور مستقیم یا غیر مستقیم برای حضرتش ایجاد می کردند. چنانکه گفتیم ایشان در خلق چنین مشکلات هیچ نقشی نداشت اما مجبور به تحمل آن بود.

۵- بدین ترتیب دختر پیامبر(ص) و همسرش در پایان سالهای عمر پیامبر در شرایط سخت دشواری قرار گرفتند. در اینجا نیز آن دو در پیدایی آن هیچ دخالتی نداشتند و بهتر است که بگوییم در آن واقع شدند. این وضعیت تا بدان حد سنگین شد که لبخندی بر لبان فاطمه(ص) در واپسین لحظات عمر پیامبر(ص) در حالی که می گریست، نقش بست. هنگامی که اطرافیان علت را جویا شدند فرمود: پدرم بشارت داد که پس از من تو اولین فردی از خاندانم هستی که به من ملحق می شود.

اگر چه نباید شخصیت و عظمت چنین اشخاصی با افراد عادی مقایسه شود اما اینکه بانوی جوانی با چهار فرزند و شوهری بی بدیل از مرگ خود خوشحال شود، به واقع تعجب انگیز است، و به هر حال نشان دهنده وضعیت طاقت فرسایی بود که یقین داشت با آن مواجه خواهد شد. وضعیتی که نشانه های سختی و سنگینی اش در اواخر حیات پیامبر(س) پدیدار شده بود.

آن حضرت این همه را صبورانه تحمل کرد و وظیفه بزرگ خود را که نشان دادن حق و حقیقت و راه درست بود، به بهترین وجه به انجام رسانید. مصونیت نسبی ناشی از زن و تنها یادگار پیامبر بودن او را به انجام رسالتی قادر ساخت که حتی همسر برومندش قادر به انجام آن نبود. چرا که به سادگی و با سرعت و با تمهید توطئه ای پیچیده به قتل می رسید بدون آنکه نتیجه ای از آن حاصل آید. یادگار بزرگ او همین نشان دهندگی است و اینکه راه درست در جنجال و کشمکش پس از رحلت پیامبر(ص) گم نشد.

۶- اگرچه تاریخ نخستین اسلام عمدتاً تاریخی مردانه است و کمتر از زنان و نقش آفرینی آنها که بعضاً بسیار موثر بوده سخن رفته است، اما در مقایسه با تاریخ عربستان دوران جاهلی و حتی تاریخ اقوام و امت های دیگر، گزارش های متعددی درباره زنان آن ایام وجود دارد.

نکته اینجاست که گزارش های مربوط به دخت گرامی پیامبر(س)، از جانب هر شاخه و گروه مسلمانی که نقل شده باشد، همگی بزرگوارانه و با رعایت تمامی ملاحظات اخلاقی است. فاقد هرگونه علائمی از حیله و حسد و کینه و انتقام ستانی و بدخواهی است و هیچ نکته ای که به زندگی خصوصی یک زن راجع می شود و نباید در میان جمع بیان شود، در آن نیامده است. عفت در کلام، عفت در خانواده، عفت در زندگی روزمره و عفت در برخورد با زنان و مردانی که به گونه های مختلف موجب آزردگی حضرتش می شدند.

مهمتر آنکه در تمامی این فراز و نشیب ها حضرت، شخصیت «زنانه» خویش را حفظ کرد. حتی در آنجا که مجبور شد برای روشن شدن حقیقت به صحنه آید و اعتراض کند، نکوشید در قالبی «مردانه» زیست و یا حتی اعتراض کند. این احتمالاً مهمترین پیام ایشان به همه تاریخ است و آن اینکه زن، «زن» است و باید چنین بماند و برای نقش آفرینی و اثبات خویش نباید شخصیتی «مردانه» بیابد. او باید ایده آل خود را در چارچوب «زن بودن» و «زن ماندن» بجوید. اشتباه بزرگی است اگر این ایده آل شدن را در «مرد شدن» قرار دهد و بکوشد خود را در مدلی مردانه تعریف کند و شکل دهد.

به واقع یکی از مشکلات جهان ما و جامعه ما، به همین نکته باز می گردد. در اینجا مسأله، چگونگی تحقق ایده آل «زن بودن» برای زنان نیست، مسأله این است که ایده آل آنها چیست و چه باید باشد؟ هنگامی که ایده آل «مردن شدن» باشد، راه های نیل بدان به کلی متفاوت است با آنجایی که ایده آل «زن بودن» و «زن ماندن» است.

نمی توان و نباید منکر واقعیت های جامعه امروز در زمینه های مختلف و از جمله مسأله زنان شد، اما باید روشن شود که کدامین هدف تعقیب می شود؟ آیا قرار است «زن» برای حضور و اثبات خود، «مرد» شود؟ و یا آنکه «زن» بماند؟ اگر این اصل پذیرفته شود، آنگاه به مراتب بهتر می توان درباره چگونگی تحقق این جریان اندیشید.

دیدار و نشست سفیر محترم ، با کاردینال جورج جاکوب کوواکاد (وزیر ادیان واتیکان)

در تاریخ ۹ نوامبر ۲۰۲۶، جناب آقای دکتر محمدحسین مختاری، سفیر جمهوری اسلامی ایران نزد سریر مقدس، با حضور در واتیکان و در محل شورای پاپی گفت‌وگوی بین‌ادیان، با کاردینال جورج جاکوب کوواکاد، رئیس این شورا، دیدار و گفت‌وگویی رسمی انجام داد. در این دیدار، پدر لوران باسانس، نماینده شورای پاپی گفت‌وگوی بین‌ادیان و عضو کمیته علمی پلتفرم دانشگاهی پژوهش درباره اسلام نیز حضور داشت.

سفیر محترم، از کاردینال کوواکاد و پدر باسانس ،مراتب احترام و ارج‌گذاری خویش را نسبت به فعالیت‌های شورای پاپی گفت‌وگوی بین‌ادیان در راستای پاسداری از صلح و گسترش گفت‌وگو میان ادیان ابراز داشت. در مقابل، رئیس شورا نیز از تلاش‌های سفیرمحترم در جهت پیشرفت و توسعه روابط دوجانبه میان جمهوری اسلامی ایران و واتیکان قدردانی و ابراز خرسندی کرد.

محور اصلی این دیدار، موضوع گفت‌وگوی بین‌ادیان بود. هر دو طرف بر عزم راسخ خود برای ادامه تلاش‌ها به‌منظور تقویت، گسترش و افزایش فرصت‌های دیدار و تبادل نظر میان مقامات دینی و پژوهشگران حوزه اسلام و مسیحیت تأکید کردند.

دکتر مختاری سفیر محترم افزودند : در چندین نوبت حین مذاکره طی حملات وحشیانه و ددمنشانه هدفمند ارتش رژیم تروریست امریکا و رژیم غاصب جعلی صهیونیستی ، قائد عظیم الشان انقلاب اسلامی امام خامنه ای (ره)،مقامات عالیرتبه نظامی ،مقامات ارشد نظام و آحاد مردم بخصوص تعداد ۱۶۸ دانش آموز خردسال مدرسه ابتدائی میناب را به شهادت رساندند همچنین با حملات متجاوزین ،آشکارا ،بسیاری از اماکن تاریخی ،معنوی ،عبادی و فرهنگی از جمله کلیساها،کنیسه،مساجد و موزه ها ،تخریب و ویران گردید .

در جریان نشست مزبور ، موضوع برگزاری سیزدهمین دور گفت‌وگوهای اسلام و مسیحیت در تهران نیز مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در پایان این دیدار توافق شد که سیزدهمین دور گفت‌وگوهای اسلام و مسیحیت در بهار آینده در تهران برگزار گردد. سفیر محترم بار دیگر از رئیس شورا، کاردینال کوواکاد، به‌خاطر مواضع و سخنان پاپ لئون چهاردهم در خصوص تهدیدهای مطرح‌شده از سوی دونالد ترامپ،علیه جمهوری اسلامی ایران و همچنین از اقدامات و تلاش‌های شورای پاپی گفت‌وگوی بین‌ادیان در جریان جنگ اخیر علیه ایران تشکر و قدردانی به‌عمل آورد.

دیدار سفیر جمهوری اسلامی ایران نزد سریر مقدس با رئیس جدید دانشگاه پاپی آنتونیانوم واتیکان

در تاریخ سه‌شنبه ۱۰ نوامبر، جناب آقای دکتر محمدحسین مختاری، سفیر جمهوری اسلامی ایران نزد سریر مقدس، با رئیس جدید دانشگاه پاپی «آنتونیانوم»، پروفسور جوزپه بوفون، در محل ریاست این دانشگاه دیدار و گفت‌وگو کرد. در این دیدار، پروفسور پائولو کانچلی، عضو آکادمی پاپی، استاد دانشگاه، حقوقدان و روزنامه‌نگار، و همچنین عضو کمیسیون ویژه حمایت و ترویج حقوق بشر مجلس سنای جمهوری ایتالیا نیز حضور داشت. پس از انجام تعارفات و خوشامدگویی‌های معمول، رئیس دانشگاه بار دیگر از سفیر جمهوری اسلامی ایران بابت ارسال کتاب رهبر شهیدمان که چند ماه پیش دریافت کرده بود، قدردانی کرد. این هدیه کتابی با عنوان «مریم و مسیح در بیانات رهبر شهید آیت‌الله خامنه‌ای» بود که به زبان انگلیسی در ایتالیا به چاپ رسیده است. رئیس دانشگاه در این خصوص وعده داد که در فرصتی مناسب، دیدگاه‌ها و تأملات رسمی خود را درباره محتوای ارزشمند این اثر ارائه کند. آنگاه سفیر محترم به حملات آشکار و هدفمند رژیم تروریست امریکا و رژیم غاصب صهیونیست اشاره کرد و تجاوزات علیه کشورمان را تشریح و بر مقاومت و پایداری ملت غیور در تنبیه متجاوزان تاکید نمودند .

در ادامه، طرفین به یادداشت تفاهم امضاشده میان دانشگاه پاپی آنتونیانوم و شماری از دانشگاه‌های ایران اشاره کردند و توافق نمودند که در راستای اجرایی‌کردن آن، هیئتی از دانشگاه آنتونیانوم به سرپرستی شخص رئیس دانشگاه به ایران سفر کند و متقابلاً هیئتی متشکل از اندیشمندان و استادان دانشگاه‌های ایران نیز به واتیکان سفر نماید. هدف از این تبادل هیئت‌ها، توسعه و تعمیق روابط دوجانبه، به‌ویژه از طریق فعالیت‌های پژوهشی در حوزه‌های دینی و علمی عنوان شد.

در همین زمینه، رئیس دانشگاه بر اهمیت تعامل و شناخت متقابل در مقطع تاریخی کنونی تأکید کرد و اظهار داشت: «بدون شناخت دیگری، نمی‌توان خویشتن را به‌درستی شناخت.» به گفته وی، این مسئله برای فراهم‌ساختن زمینه رشد و تعالی مشترک از اهمیت فراوانی برخوردار است. در ادامه این مباحث، سفیر محترم با تأکید بر ضرورت ترویج صلح در جهانی که جنگ و خشونت بر آن سایه افکنده است، اظهار داشت که این ادیان هستند که می‌توانند در تحقق چنین هدفی نقش‌آفرینی کنند؛ چراکه دولت‌ها یا اراده‌ای برای برقراری صلح میان ملت‌ها و کشورها ندارند یا از توانایی لازم برای انجام این کار برخوردار نیستند. سفیر در همین ارتباط به سخنان پاپ لئوی چهاردهم اشاره کرد که همواره بر گفت‌وگو و همزیستی مسالمت‌آمیز تأکید دارد. وی همچنین یادآور شد که مردم ایران برای دیدگاه‌ها و بیانات رهبر کاتولیک‌های جهان اهمیت و احترام قائل هستند. رئیس دانشگاه نیز با تأکید بر اینکه گفت‌وگو و تبادل نظر از اهمیت بنیادین برخوردارند، خاطرنشان کرد که این مسیر، راهی ضروری برای شناخت حقیقی خداوند نیز به شمار می‌رود؛ خدایی که هرگز با کرامت و شأن انسانی در تعارض نیست. وی در ادامه یادآور شد که متأسفانه در طول تاریخ، حتی در درون جهان مسیحیت و به‌ویژه در میان پیروان کلیسای کاتولیک نیز گرایش‌ها و اقداماتی مبتنی بر خشونت دینی، چه در شکل فیزیکی و چه در قالب خشونت کلامی، وجود داشته است.

سفیر جمهوری اسلامی ایران در ادامه این بحث، بار دیگر بر ضرورت فهم و شناخت صحیح کتب مقدس تأکید کرد و اظهار داشت که در جهان اسلام هم، تحریف در فهم و برداشت‌های نادرست از قرآن کریم وجود داشته است؛ برداشت‌های افراطی‌ای که به خشونت انجامیده‌اند.

چنانچه در جهان مسیحیت نیز،افرادی با نگاه افراطی و تفسیر نابخردانه از کتاب مقدس به ایجاد فتنه و تشدید درگیری و جنگ افروزی بین ملت دامن زده اند . این در حالی است که هدف دین، و در حقیقت هدف همه ادیان، برقراری صلح و تحقق همزیستی مسالمت‌آمیز است.

دکتر مختاری سفیر محترم تأکید کرد که دانشگاه‌ها در این عرصه مسئولیتی بنیادین بر عهده دارند و باید در مسیر ارائه تفسیری صحیح و روشمند از متون مقدس گام بردارند. اندیشمندان و عالمان دینی باید این متون را به شیوه‌ای درست تفسیر کنند؛ در غیر این صورت، در هر یک از ادیان ممکن است برداشت‌های سطحی و نادرست شکل بگیرد. همان‌گونه که در جهان اسلام نیز برخی گروه‌ها دیدگاهی خشونت‌آمیز را ترویج می‌کنند که هیچ نسبتی با اسلام حقیقی ندارد. از همین رو، سفیر خاطرنشان ساخت که گفت‌وگو و شناخت متقابل باید در سطوح مختلف، از جمله میان دانشجویان و پژوهشگران جوان، نیز گسترش یابد و به استادان دانشگاه و اندیشمندان محدود نماند. ایشان افزودند دین، هنگامی که بر پایه گوهر انسانی و اخلاقی خود، یعنی محبت، عدالت، رحمت، کرامت انسان و احترام به زندگی تفسیر شود، می‌تواند یکی از نیرومندترین سرچشمه‌های معنویت، آگاهی‌بخشی و گسترش فرهنگ صلح در جامعه باشد. در این میان، رهبران دینی و اندیشمندان روشن‌اندیش مسئولیتی بزرگ و تاریخی بر عهده دارند؛ زیرا آنان می‌توانند با ارائه تفسیری عقلانی، اخلاقی و انسان‌دوستانه از آموزه‌های دینی، به‌ویژه نسل جوان را از گرفتار شدن در دام تعصب، خشونت و افراط‌گرایی بازدارند. جوانان امروز در جهانی آکنده از بحران‌های هویتی، نابرابری، جنگ، تبعیض و گسترش اطلاعات گمراه‌کننده زندگی می‌کنند و بیش از هر زمان دیگری نیازمند معنویتی هستند که به پرسش‌های آنان پاسخ دهد، اندیشه انتقادی را تقویت کند و امید، مسئولیت‌پذیری و همبستگی انسانی را در وجودشان پرورش دهد.

رسالت رهبران دینی نباید تنها به بیان احکام و مناسک محدود شود، بلکه آنان باید با گفت‌وگوی صمیمانه با جوانان، نشان دهند که ایمان راستین در خدمت به انسان، دفاع از مظلومان، پاسداری از کرامت انسانی و تلاش برای برقراری عدالت و صلح جلوه‌گر می‌شود. معنویت زمانی به نیرویی سازنده در جامعه تبدیل می‌شود که انسان را از خودمحوری، نفرت و بی‌تفاوتی رها سازد و او را به سوی همدلی، مسئولیت اخلاقی و احترام به انسان‌ها، فارغ از دین، مذهب، قومیت و فرهنگ آنان، هدایت کند. از سوی دیگر، یکی از مهم‌ترین وظایف رهبران دینی در جهان معاصر، مقابله آگاهانه، شجاعانه و مسئولانه با تفسیرهای افراطی، انحصارطلبانه و خشونت‌آمیز از متون مقدس است؛ تفسیرهایی که با جدا کردن آیات و آموزه‌ها از زمینه تاریخی، فرهنگی و اخلاقی آنها، گاه دین را به ابزاری برای توجیه نفرت و حتی جنگ تبدیل می‌کنند. مقابله با چنین برداشت‌هایی نیازمند بازخوانی عالمانه متون دینی، بهره‌گیری از عقلانیت، شناخت شرایط تاریخی و تأکید بر اصول بنیادین عدالت، رحمت، آزادی وجدان و حرمت جان انسان است. رهبران دینی باید از طریق آموزش، گفت‌وگوی میان‌ادیانی، همکاری با نهادهای علمی و فرهنگی و حضور فعال در فضای مجازی، به‌ویژه نسل جوان را در برابر تبلیغات افراطی و سوءاستفاده از دین آگاه و توانمند سازند. تجربه تاریخ نشان داده است که سکوت در برابر افراط‌گرایی می‌تواند زمینه گسترش خشونت را فراهم کند، در حالی که شجاعت در نقد برداشت‌های خشونت‌طلبانه، راه را برای همزیستی و آشتی می‌گشاید. جهان امروز به رهبران دینی نیاز دارد که به جای ساختن دیوارهای جدایی، پل‌های تفاهم بنا کنند؛ به جای پرورش ترس از دیگری، احترام به تفاوت‌ها را بیاموزند؛ و به جای تقدیس قدرت و خشونت، وجدان انسان‌ها را برای صلح، عدالت و برادری جهانی بیدار سازند.

در این مرحله از گفت‌وگو، رئیس دانشگاه به شخصیت قدیس فرانسیس آسیزی اشاره کرد و یادآور شد که وی در دوران جنگ‌های صلیبی، یعنی در یکی از مقاطع تاریخی که تقابل و منازعه میان پیروان ادیان شدت فراوانی داشت، راهی بدیل و متفاوت را پیشنهاد کرد و در عمل گشود. وی همچنین به نقش پروفسور لوئی ماسینیون، اسلام‌پژوه برجسته فرانسوی، اشاره کرد که با فراهم‌آوردن آثار، اسناد و پژوهش‌های ارزشمند، زمینه مطالعاتی‌ای را فراهم ساخت که بعدها در تدوین و تبیین آموزه‌های بیانیه شورایی «نوسترا ائتاته» (در زمان ما) مورد توجه و بهره‌برداری قرار گرفت. رئیس دانشگاه همچنین یادآور شد که ماسینیون در سنت اسلامی نیز شخصیت‌هایی را شناسایی کرده بود که از جهات بسیاری با قدیس فرانسیس آسیزی شباهت داشتند.

سفیر جمهوری اسلامی ایران در ادامه اظهار داشت که با شخصیت فرانسیس آسیزی آشنایی دارد و برای وی و تلاش‌هایش در راه ترویج صلح و مقابله در برابر جنگ افروزی ها ،احترام و ارزش فراوانی قائل است. فرانسیس آسیزی (۱۱۸۱ یا ۱۱۸۲ تا ۱۲۲۶ میلادی)، عارف و قدیس مسیحی ایتالیایی، یکی از چهره‌های برجسته تاریخ در ترویج صلح، محبت، فروتنی و پرهیز از خشونت بود. او در روزگاری زندگی می‌کرد که جنگ‌های مذهبی، دشمنی و تعصب بر بخش بزرگی از جامعه سایه افکنده بود؛ اما به جای نفرت و انتقام، راه گفت‌وگو، بخشایش و برادری انسانی را برگزید. یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های صلح‌خواهی او، سفرش به مصر در سال ۱۲۱۹ میلادی، در جریان جنگ‌های صلیبی، و دیدار با سلطان ملک‌الکامل، فرمانروای مسلمان، بود. فرانسیس نشان داد که حتی در میان جنگ و دشمنی نیز می‌توان با احترام و شجاعت به دیدار دیگری رفت و به جای شمشیر، زبان گفت‌وگو را برگزید.

او با زندگی ساده و توجه به فقرا و محرومان، این حقیقت را یادآور شد که صلح تنها نبودِ جنگ نیست، بلکه با عدالت، مهربانی و احترام به کرامت انسان‌ها معنا پیدا می‌کند. امروز، پس از گذشت نزدیک به هشت قرن، اندیشه و شیوه زندگی فرانسیس آسیزی همچنان می‌تواند الگویی الهام‌بخش برای جهانی گرفتار جنگ، خشونت، تبعیض و نفرت باشد. پیام زندگی او این است که هیچ اختلاف مذهبی، قومی یا فرهنگی نباید بهانه‌ای برای تحقیر، دشمنی و کشتار انسان‌ها شود. مقابله با خشونت تنها با محکوم کردن جنگ امکان‌پذیر نیست، بلکه نیازمند شجاعت اخلاقی، شنیدن صدای مخالف، دفاع از آسیب‌دیدگان و تلاش برای آشتی و همزیستی مسالمت‌آمیز است. قدرت واقعی انسان در توانایی آسیب رساندن به دیگران نیست، بلکه در قدرت بخشیدن، محبت کردن و شکستن چرخه نفرت و انتقام است. در جهانی که گاه زبان زور جای گفت‌وگو را گرفته است، بازگشت به آرمان‌های انسانی او می‌تواند چراغ راهی برای ساختن آینده‌ای باشد که در آن صلح بر جنگ، محبت بر نفرت و کرامت انسان بر تعصب و خشونت پیروز شود. وی تأکید کرد که اگر گام‌های عملی و ملموسی به پیش برداشته نشود، فرانسیس صرفاً به شخصیتی تبدیل خواهد شد که درباره او سخن گفته می‌شود، بی‌آنکه اندیشه و سیره‌اش در زندگی امروز تحقق یابد. از این رو، جهان معاصر به فرانسیس‌های بسیاری نیاز دارد که در عرصه اندیشه و عمل، برای تحقق صلح تلاش کنند.

سفیر در همین ارتباط خاطرنشان ساخت که متون مقدس باید با توجه به مقتضیات زمان و مکان مورد تفسیر قرار گیرند؛ چراکه این متون واجد لایه‌ها و معانی عمیق‌تر و گسترده‌تری هستند که دانشمندان و عالمان امروز باید در پی کشف و تبیین آن‌ها باشند.

رئیس دانشگاه نیز ضمن ابراز موافقت با دیدگاه‌های سفیر، بار دیگر تأکید کرد که فرانسیس شخصیتی نیست که صرفاً باید او را مورد تجلیل و بزرگداشت قرار داد؛ بلکه وی راه و بدیلی متفاوت را در برابر وضعیت تاریخی زمانه خود عرضه کرد و آن را در متن واقعیت تاریخی به منصه ظهور رساند.

از این رو، سیره و رویکرد او باید در جهان امروز نیز به‌عنوان الگویی عملی مورد توجه قرار گیرد.

در پایان این نشست ، پس از انجام مراسم خداحافظی، طرفین هدایایی از جمله کتاب‌ها و اسناد تاریخی را به یکدیگر اهدا نمودند.

مزار پنهان حضرت فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها): رازِ حضوری ناپیدا؛

تأملاتی از منظر یک مسلمان شیعه غربی درباره معنای معنوی و جهان‌شمول شخصیت دختر پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله)

جوزپه آیلو ؛ پژوهشگر ایتالیایی

در میان ابعاد گوناگونی که شخصیت حضرت فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها) را به یکی از ژرف‌ترین و رازآمیزترین جلوه‌های معنویت اسلامی بدل ساخته‌اند، نکته‌ای وجود دارد که در نگاه نخست ممکن است صرفاً امری تاریخی به نظر برسد: ناشناخته ماندن محل دفن آن حضرت. با وجود جایگاه بی‌همتای ایشان در خاندان پیامبر اکرم حضرت محمد (صلی‌الله‌علیه‌وآله)، با وجود قرب و پیوند ویژه‌شان با آخرین وحی الهی و منزلت والایی که در وجدان دینی مسلمانان دارند، هنوز نمی‌دانیم پیکر مطهر ایشان با قطعیت در کجا آرام گرفته است. مزار آن حضرت، مکانی نیست که بتوان با اطمینان آن را به‌عنوان محل زیارت معرفی کرد؛ بلکه گویی مکانی است که از جغرافیای شناخته‌شده بیرون مانده و رازی است که در قلب تاریخ اسلام محفوظ مانده است.

در سنت شیعی، این امر با وصیت و خواست خود حضرت فاطمه (سلام‌الله‌علیها) پیوند خورده است؛ آنجا که ایشان سفارش فرمودند شبانه به خاک سپرده شوند و محل دفنشان آشکار نگردد. این اقدام در حافظه تاریخی تشیع، افزون بر معنای ظاهری خود، همچنان حامل معنای اعتراضی خاموش به رخدادهایی است که پس از رحلت پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) به وقوع پیوست. دفن پنهانی آن حضرت اجازه نمی‌دهد تاریخ آن ماجرا را برای همیشه به گذشته بسپارد؛ پرسشی را همچنان گشوده نگاه می‌دارد و شهادتی را زنده نگه می‌دارد. با این همه، این واقعه را می‌توان فراتر از ابعاد تاریخی و سیاسی آن، از منظری به‌راستی متافیزیکی و وجودشناختی نیز مورد تأمل قرار داد.

امر قدسی و رازِ نهفتگی

در سنت‌های گوناگون معنوی، آنچه به ساحت قدس تعلق دارد، لزوماً با آنچه بی‌واسطه در معرض دید قرار می گیرد، یکسان نیست. چه‌بسا عالی‌ترین تجلی یک حقیقت روحانی، با نوعی پوشیدگی و نهفتگی همراه باشد. جهان محسوس صورت‌ها را آشکار می‌سازد، اما حقیقتی را که از طریق این صورت‌ها ظهور می‌یابد، به تمامی دربرنمی گیرد. در زبان معنویت اسلامی، می‌توان این تمایز را با نسبت میان ظاهر و باطن پیوند داد؛ یعنی میان وجه بیرونی و ساحت درونی امور. امر قدسی در ظهور ظاهری خود خلاصه نمی‌شود، بلکه از ژرفایی برخوردار است که از نگاه صرفاً ظاهربین و ناسوتی پنهان می‌ماند. از این منظر، مزار پنهان حضرت فاطمه (سلام‌الله‌علیها) می‌تواند به نمادی بس گویا و معنادار بدل شود. پیکر مطهر ایشان به تاریخ تعلق دارد، اما حقیقت معنوی و منزلت روحانی آن حضرت را نمی‌توان در یک مکان تاریخی محصور ساخت. غیبت جسمانی ایشان به معنای غیبت معنوی نیست؛ بلکه برعکس، می‌تواند نشانه حضوری باشد که نمی‌توان آن را در تملک خویش درآورد، به مکانی معین محدود کرد یا به یادمانی صرفاً تاریخی فروکاست. مقصود آن نیست که یک واقعه تاریخی را به آموزه‌ای باطنی و اصطلاحاً باطنی گرایانه تبدیل کنیم، یا سخنانی را به سنت دینی نسبت دهیم که خود صریحاً بیان نکرده است. بلکه سخن بر سر آن است که دریابیم یک رویداد تاریخی می‌تواند واجد ژرفای نمادینی باشد که از مقاصد و انگیزه‌های بی‌واسطه کنشگران آن فراتر می‌رود.

حضرت فاطمه (س) و حکمت الهی

برای ناظری غربی که با میراث متافیزیکی تمدن‌های گوناگون سنتی آشنایی دارد و با آن به تأمل می‌پردازد، شخصیت حضرت فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها) با مسئله حکمت الهی نیز طنین و تناسبی خاص می‌یابد .در معنویت شیعی، اهمیت حضرت فاطمه (س) صرفاً به پیوند نسبی ایشان با پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام) بازنمی گردد. منزلت ایشان اصیل و قائم به ذات خویش است و از مرتبه‌ای ممتاز در ساحت معنوی برخوردارند. ایشان مادر امامان (علیهم‌السلام) هستند، اما در عین حال یکی از والاترین جلوه‌های قداست و کمال معنوی زن در اسلام به شمار می‌روند. جایگاه ایشان صرفاً از مقام مادری سرچشمه نمی گیرد؛ بلکه این کمال روحانی و معنوی خود آن حضرت است که منزلتی بی‌همتا به ایشان بخشیده است .شخصیت ایشان این امکان را فراهم می‌آورد تا به بُعدی از حقیقت وجود زن بیندیشیم که درک آن برای بسیاری از رویکردهای جامعه‌شناختی معاصر، که غالباً توجه خود را منحصراً بر مناسبات قدرت و مطالبات بیرونی متمرکز ساخته‌اند، دشوار است: زن به‌مثابه مظهر پذیرندگی روحانی، پاسدار حیات قدسی، مظهر طهارت و برخوردار از قابلیت انتقال حقیقتی که خود از آن فراتر می‌رود .از این حیث، مقایسه نمادین شخصیت حضرت فاطمه (س) با مفهوم سوفیا (Sophia)، یعنی حکمت، می‌تواند از نظر هرمنوتیکی و تفسیری سودمند باشد؛ مشروط بر آنکه این مقایسه در حد یک تناظر و مشابهت نمادین باقی بماند و به همسان‌انگاری اعتقادی و کلامی دو سنت متفاوت نینجامد.

حضوری که تاریخ نمی‌تواند آن را محو کند

جنبه دیگری نیز در این میان شایسته توجه است. تاریخ مکان‌های مقدس، معمولاً تاریخ ساختن و برپا داشتن بناهاست: آرامگاه‌ها، زیارتگاه‌ها، گنبدها و اماکن زیارتی، یاد و خاطره کسانی را که نقشی برجسته در حیات معنوی یک امت داشته‌اند، در قالب مکان‌هایی آشکار و قابل رؤیت متجلی می‌سازند.

اما یاد و خاطره حضرت فاطمه (س) با مکانی جغرافیایی و قطعی پیوند نخورده است. ما مکان واحد و مورد اتفاق همگانی در اختیار نداریم که بتوان حضور تاریخی آن حضرت را به آن بازگرداند. همین امر به یاد و خاطره ایشان بُعدی خاص از جهان‌شمولی می‌بخشد: هر مکانی که در آن نام و یاد آن حضرت با محبت و ارادت زنده داشته شود، می‌تواند به فضایی برای حضور قلب، تأمل و توسل بدل گردد.

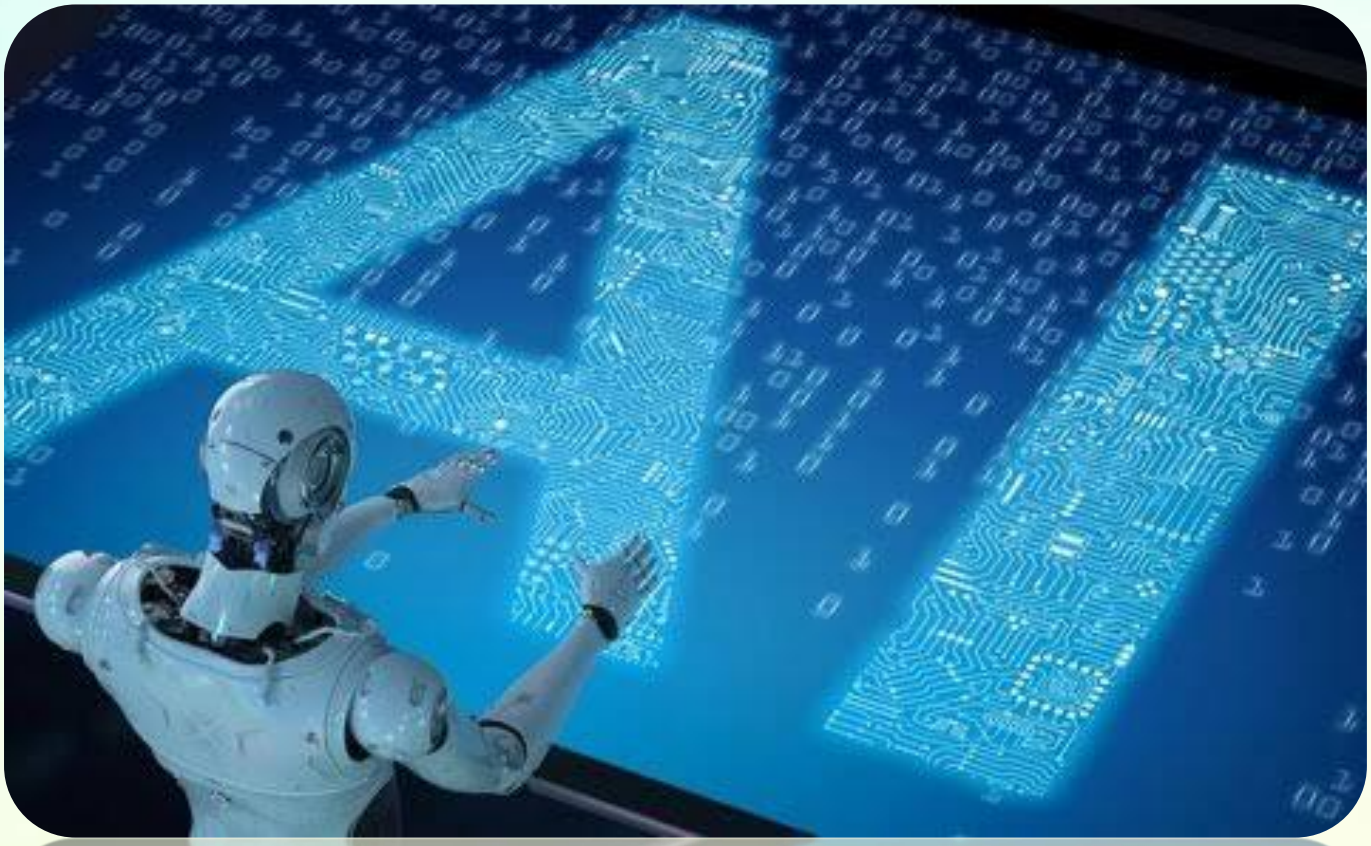
مزار پنهان ایشان همچنین گواهی‌ای است که وجدان انسان را به پرسش وامی‌دارد. این راز اجازه نمی‌دهد یاد و خاطره آن ماجرا صرفاً از طریق تبدیل گذشته به یادمانی تاریخی، به آرامشی ظاهری سپرده شود. سکوت ایشان همچنان تاریخ را مورد پرسش قرار می‌دهد و غیبت ظاهری‌شان همچنان پرسشی را درباره عدالت، وفاداری به پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و سرنوشت خاندان مطهر ایشان در برابر ما زنده نگه می‌دارد.

شاید یکی از ژرف‌ترین ابعاد راز شخصیت حضرت فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها) دقیقاً در همین نکته نهفته باشد: آن بانویی که چنین جایگاهی رفیع در قلب سنت اسلامی دارد، حتی در محل آرامگاه جسمانی خویش نیز از دیدگان جهان پوشیده مانده است.

از این رو، مزار ناشناخته ایشان را می‌توان تصویری نمادین از نسبت میان آشکار و نهان، میان تجلی و راز، و میان تاریخ و حقیقتی دانست که از آن فراتر می‌رود .برای یک مسلمان شیعه غربی، این تصویر معنایی خاص نیز دارد. در تمدنی که بیش از پیش می‌کوشد حقیقت را با آنچه قابل نمایش، اندازه‌گیری و دسترس‌پذیری بی‌واسطه است یکسان بگیرد، حضرت فاطمه (س) به ما یادآوری می‌کنند که والاترین حقایق معنوی لزوماً در معرض نمایش قرار نمی‌گیرند. برخی از حضورها درست از رهگذر نهفتگی و پوشیدگی خویش آشکار می‌شوند .دختر گرامی پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) آرامگاهی معین و قطعی از خود به جای نگذاشت تا تاریخ بتواند وجود ایشان را در آن محصور سازد. آنچه از ایشان به یادگار مانده، حقیقتی است که به‌مراتب دشوارتر می‌توان آن را در حدود و مرزهای معین جای داد: گواهی و حقیقتی معنوی که همچنان در وجدان و ضمیر مؤمنان زنده است .و شاید راز وجودی ایشان دقیقاً همین حقیقت را به ما می‌آموزد: هر آنچه از دیده پنهان است، لزوماً غایب نیست؛ همان‌گونه که هر آنچه به چشم می‌آید، لزوماً به حقیقت شناخته نشده است.

انقلاب دیجیتال و کرامت انسانی؛ کمیسیونی برای هوش مصنوعی در واتیکان

نوشتاری از آنیزه پالموچی (AgnesePalmuccí)

همان‌گونه که انقلاب صنعتی «برای آن‌که مردم بتوانند به پدیده نوظهور واکنش نشان دهند، نیازمند سواد پایه بود»، به همان ترتیب «انقلاب دیجیتال نیز به سواد دیجیتال نیاز دارد» تا به زنان و مردان امروز کمک کند. لئون چهاردهم در ماه ژانویه گذشته، در پیام خود به مناسبت شصتمین روز جهانی ارتباطات اجتماعی ،چنین نوشت و بار دیگر تأکید کرد که این موضوع در مرکز پاپیّت (زعامت) او قرار دارد. پاپ با برداشتن گامی عملی به جلو، با درخواست کاردینال مایکل چرنی، رئیس نهاد پاپی خدمات توسعه انسانی جامع، برای تأسیس «کمیسیون بین نهادی هوش مصنوعی» در واتیکان موافقت کرد.

این نهاد، طبق قانون اساسی رسولی Praedicate Evangelium (سند سازمانی واتیکان– با عنوان: به انجیل عمل کنید)، می‌تواند توسط رئیس یک نهاد برای «رسیدگی به موضوعات دارای صلاحیت مشترک که نیازمند مشورت متقابل و مداوم هستند» ایجاد شود. به‌طور مشخص‌تر، همان‌گونه که در فرمان رسمی امضا شده از سوی رئیس نهاد پاپی مذکور آمده است، هماهنگی این کمیسیون «برای مدت یک سال، با امکان تمدید» به نهادی سپرده شده که چرنی ریاست آن را برعهده دارد.

از جمله دلایلی که لئون چهاردهم را به تأیید ایجاد این کمیسیون سوق داد، می‌توان به توسعه و «شتاب‌های اخیر» در استفاده از هوش مصنوعی، «پیامدهای احتمالی آن بر انسان و کل بشریت» و نیز ــ نه کم‌اهمیت‌تر ــ «نگرانی کلیسا نسبت به کرامت هر انسان» اشاره کرد.

در عمل، این نهاد با هدف «تسهیل همکاری و تبادل» «اطلاعات مربوط به فعالیت‌ها و پروژه‌های مرتبط با هوش مصنوعی» ایجاد شده است. از جمله مسئولیت‌های این نهاد ــ که نمایندگانی از نهاد های آموزه ایمان، نهاد فرهنگ و آموزش، نهاد ارتباطات، آکادمی پاپی حیات، آکادمی پاپی علوم و آکادمی پاپی علوم اجتماعی نیز در آن حضور خواهند داشت ــ بررسی و گفت‌وگو درباره «سیاست‌های» استفاده از هوش مصنوعی در داخل مقر مقدس (واتیکان) است. بر اساس همین فرمان رسمی، هماهنگی کمیسیون در آینده می‌تواند از سوی پاپ به یکی دیگر از نهادهای مشارکت‌کننده، «همواره برای دوره‌ای یک‌ساله»، واگذار شود. اکنون بیش از پیش روشن شده است که پرووُست (نام خانوادگی پاپ لئون چهاردهم پیش از انتخاب) قصد دارد کلیسا را ــ از نهادهای واتیکانی آغاز کرده ــ در تأمل و بررسی خطرها و ظرفیت‌های هوش مصنوعی، به‌ویژه در ارتباط با حفظ کرامت انسانی، مشارکت دهد. آگاهی اصلی، همان‌گونه که پاپ آمریکایی دو روز پس از انتخابش در دیدار با کاردینال‌های انتخاب‌کننده (دارای حق رای) گفت، این است که باید «مسئله اجتماعی» امروز را در چارچوب دومین «انقلاب صنعتی»، یعنی «توسعه هوش مصنوعی»، مورد توجه قرار داد.

او تأکید کرده بود که پاسخ کلیسا از پیش در «میراث آموزه اجتماعی» آن نهفته است؛ میراثی که می‌تواند به «چالش‌های جدید برای دفاع از کرامت انسانی، عدالت و کار» پاسخ دهد. بی‌دلیل نیست که نخستین رساله (پاپ) لئون چهاردهم ــ که معمولاً خط‌مشی کلی پاپیّت (زعامتش) را مشخص می‌کند، همان‌گونه که برای پاپ فرانسیس با رساله Evangelii Gaudium (ذوق و شوق انجیل) رخ داد ــ احتمالاً بخش عمده‌ای را به هوش مصنوعی اختصاص خواهد داد. بنابراین شاید چندان دور از سالگرد انتشار رساله تاریخی اجتماعی Rerum Novarum (موارد جدید) از لئون سیزدهم نباشد؛ سندی که تاریخ آن ۱۵ مه ۱۸۹۱ است و پرووُست هرگز پنهان نکرده که از آن الهام می‌گیرد. به باور پاپ، "آموزش" نقشی اساسی در مدیریت اخلاقی هوش مصنوعی در حوزه‌های مختلف زندگی انسانی و جامعه دارد. وی طی سخنرانی در دانشگاه ساپینتزا، همگان را فراخواند تا «بر توسعه و کاربرد هوش مصنوعی در حوزه‌های نظامی و غیرنظامی نظارت کنند، تا مبادا مسئولیت‌پذیری تصمیم‌های انسانی را تضعیف کرده و تراژدی درگیری‌ها (جنگ ها) را وخیم‌تر سازد». او افزود که حفظ صلح در امروز و آینده، به تربیت وجدان‌های نقاد و آگاه وابسته است؛ بخصوص جوانانی که فراخوانده خواهند شد تا پژوهش‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها را در مسیر «یک "آری" ریشه‌ای به زندگی» هدایت کنند.

کمیسیون یادشده بنا به درخواست کاردینال چرنی، رئیس نهاد خدمات توسعه انسانی جامع، ایجاد شده و چندین نهاد وابسته به مقر مقدس (واتیکان) را دربر می‌گیرد.

حدیث هفته

قال رسول الله (صلی الله علیه و آله):

اِنَّ فاطمةَ لتشفع یومَ القیامةِ فیمن اَحَبَّها و تَولّاها و احبَّ ذُرِّیتها و تولّاهم و یَشْفَعُها الله فیهم و یدْخلُهم الجنةَ بِشفاعَتها.

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) میفرمایند:

همانا فاطمه در روز قیامت برای کسی که محب و دوست دار او و فرزندانش باشد، شفاعت می کند و خداوند شفاعت او را در مورد این افراد می پذیرد و آنها را با شفاعت او وارد بهشت می کند.

(القطره من بحار مناقب النبی و العترة، ج ۲، ص ۱۸۹)

واتیکان در هفته ای که گذشت ...

دیدار رئیس جمهور شیلی با پاپ

٤ نوامبر پاپ در کاخ رسولی واتیکان خوزه آنتونیو کاست رئیس جمهور شیلی را به حضور پذیرفت، که سپس در دبیرخانه دولت واتیکان با سراسقف پل ریچارد گالاگر وزیر امور خارجه واتیکان دیدار و گفتگو کرد.

دفتر مطبوعاتی واتیکان با انتشار این خبر نوشت:

در جریان دیدار صمیمانه در دبیرخانه دولت واتیکان با تاکیدبر روابط خوب موجود میان مقر مقدس– شیلی در مورد کمک مهم کلیسای کاتولیک به زندگی اجتماعی کشور و حتی معنوی با توجه به احساسات مذهبی مردم، صحبت کردند.

در ادامه در مورد برخی مسائل منطقه ای، بخصوص، مهاجرت ها و کاهش جمعیت در شیلی گفتگو کردند.

سفر پاپ به آمریکا؛ "بستگی به انتخابات دارد"

به نوشته ارگان رسمی شورای اساقفه ایتالیا، پاپ آماده سفر به آمریکای جنوبی و بازدید از سرزمینی (پرو) که در آنجا اسقف و میسیونر بود.

سفر به آمریکای جنوبی (٦ تا ١٧ نوامبر) طولانی ترین سفر لئون چهاردهم است، به آمریکای شمالی که در آنجا ٧١ سال پیش متولد شد هنوز پیش بینی نشده است. این انتظار آمریکایی ها را گرم می کند. همانطور که مقاله ای در وب سایت شورای اساقفه آمریکا در مورد احتمال سفر پاپ به این کشور نشان دهنده آن است.

در بخشی از این مقاله آمده است: "نخستین پاپ متولد شده در آمریکا در انتظار دیدار از کشور زاد گاهش است.

حتی در هنگامی که خود را برای رفتن به آمریکای جنوبی آماده می کند". وزیر امور خارجه واتیکان نیز در این مورد اظهاراتی کرده است. سراسقف گالاگر گفت: واضح است که احتمال سفر پاپ به آمریکا بسیار است، می توانم بگویم در آینده ای نه خیلی دور. شاید در سال ٢٠٢٧ یا پس از آن باشد، واقعاً نمی دانم"، با توجه به اینکه "یکی از موارد تاثیرگذار بر انجام سفر، انتخابات آمریکا است". اما در ادامه مقاله شورای اساقفه آمریکا آمده است: زمانی که در پاییز انتخابات میان دوره ای پایان یابد، فرصت سفر می تواند در سال ٢٠٢٧ باشد".

دیدار برنده جایزه نوبل با پاپ

٤ نوامبر – باب دیلون ۸۵ ساله، خواننده ترانه سرا، شاعر آمریکایی و برنده جایزه نوبل در ادبیات در جریان سفر به ایتالیا در کاخ رسولی واتیکان با پاپ دیدار کرد.

پاپ در ماه ژوئیه ۲۰۲٦ در مقدمه کتابی از انتشارات واتیکان با عنوان *بدون سلاح و خلع سلاح کننده*، قسمت هایی از شعر این شاعر را آورده است. باب دیلون در مورد بمب اتم گفته بود از تو متنفرم، زیرا انسان تو را ساخت، مالک تو شد و تو را به کار گرفت.

این نخستین باری نیست که دیلون با یک پاپ دیدار می کند، در سال ۱۹۹۷ از وی و هنرمندان دیگر دعوت شد تا در کنگره ملی عشاء ربانی با حضور ۳۰ هزار نفر از جوانان ایتالیایی در برابر قدیس ژان پل دوم شعر بخواند.

اظهارات نخست وزیر واتیکان در مورد نتایج انتخابات در آمریکا

۵ نوامبر– کاردینال پی یترو پارولین نخست وزیر واتیکان در حاشیه کنفرانسی در دانشگاه پاپی اوربانیانا شهر رم در گفتگو با خبرنگاران در مورد نتایج انتخابات میان دوره ای در آمریکا و توافق واتیکان با چین صحبت کرد. وی گفت پس از پیروزی دموکرات ها در انتخابات میان دوره ای در آمریکا قطعاً"تغییراتی" انجام می شود. اکنون باید ببینیم این تغییرات چگونه مدیریت می شوند. این یک علامت سئوال است. در حال حاضر به دشواری می توان پیش بینی کرد چه تغییراتی انجام می شود. وی افزود" امیدواریم که منطق و خرد حاکم شود" و با "همکاری" ، هر تلاش ممکن برای بستن صفحه بسیار دردناک (جنگ در)اوکراین و درگیری های بسیار دیگری در جهان انجام شود".

کاردینال در ادامه در مورد توافق مقر مقدس – چین، افزود در مسیر توافق برای انتصاب اسقف های چینی توسط مقر مقدس و جمهوری خلق چین پیش می رویم. این توافق تا به حال دو بار تمدید شده است. تغییراتی وجود ندارد. انتصاب بر اساس توافق انجام می شود و پاپ با آن موافق است. پارولین با اظهار خشنودی از شرکت دو اسقف چینی در کنفرانس دانشگاه اوربانیانا، در مورد اظهارات مون سینیور گالاگر وزیر امور خارجه واتیکان که گفته بود توافق "ناقص" است، گفت: "قطعاً اینطور است، همه توافق ها ناقص هستند. بنابراین، توافق با چین نیز ناقص است". نخست وزیر واتیکان افزود: "به همین خاطر توافق آسانی نبود. اما مسیر باز است. به جلو می رویم و تلاش می کنیم آنچه ناقص است را کامل کنیم".

دموکرات ها مجلس نمایندگان و سنا را فتح کردند

٤ نوامبر– به نوشته ارگان رسمی واتیکان، آیا پیروزی دموکرات‌ها در تگزاس، کانزاس و کارولینای جنوبی آغاز توازن انتخاباتی جدید یا واکنش زودگذر یک کشور به هزینه‌های زندگی، تفرقه های داخلی و جنگ‌های خارجی است؟

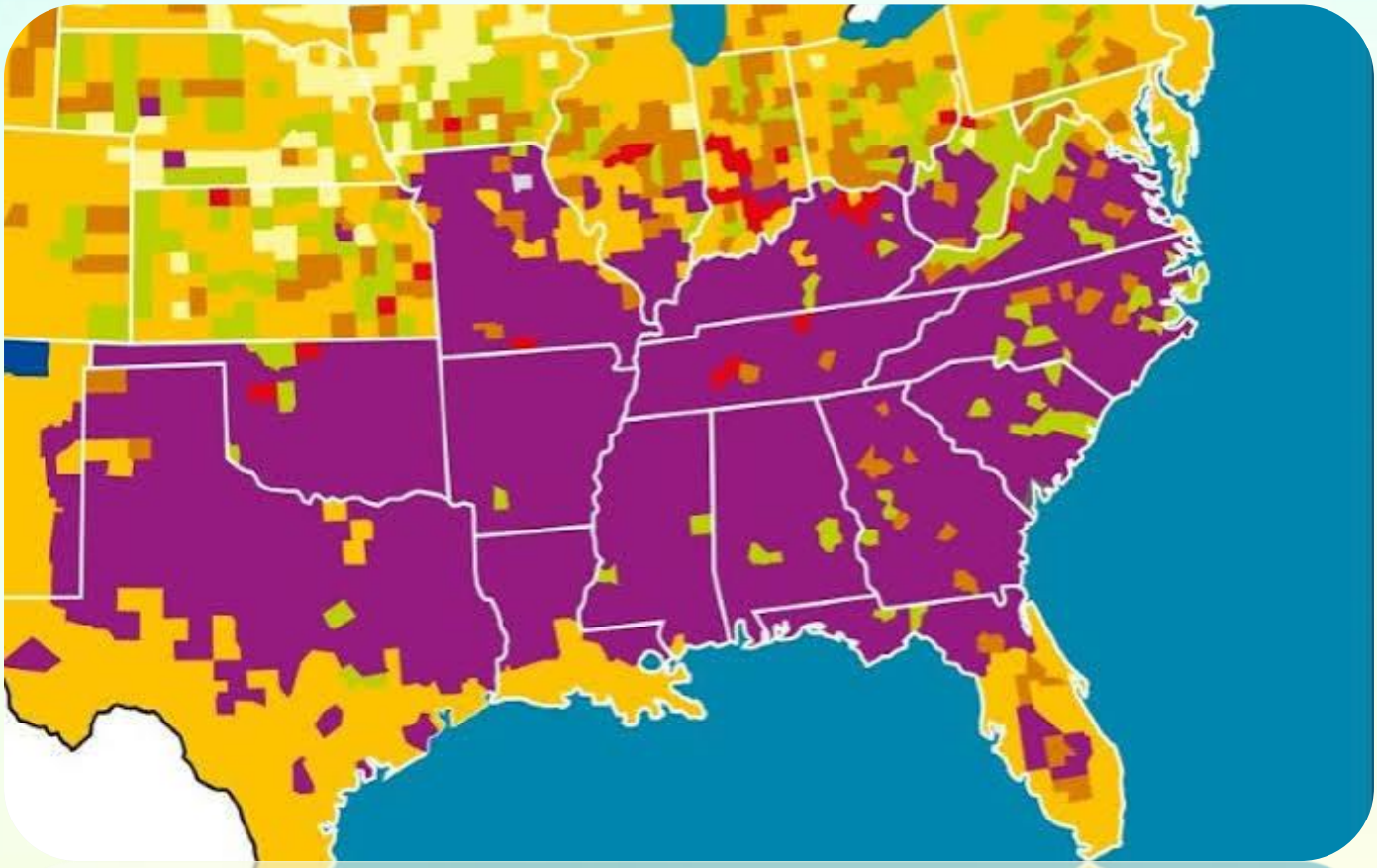
این سئوالی است که روز پس از انتخابات میان دوره ای در آمریکا مطرح می شود. زیرا پیروزی دموکرات ها در این سه ایالت نشان دهنده بزرگ ترین شگفتی انتخابات است. زیرا این سه ایالت به طور سنتی جمهوری خواه بودند. یک پیروزی بزرگ که همین دو سال پیش غیر ممکن به نظر می رسید. نتیجه انتخابات واضح است: دموکرات ها به پیروزی قاطعانه ای در مجلس و سنا دست یافتند.

قبل از هر چیز، لازم است از خود پرسید چه چیزی در رای دهندگان آمریکایی تغییر کرده است. اولین پاسخ شرکت فعال جوانان به نفع دموکرات ها، نسبت به انتخابات سال ۲۰۲٤، است.

سپس، رای‌دهندگان آسیایی (+۲۵)، مردان اسپانیایی‌الاصل (+۲٤)، لاتینی الاصل ها و به طور کلی آمریکای جنوبی ها (+۲۰) و ساکنین حومه شهرها (+۲۰) شرکت فعالی داشتند.

همچنین جابجایی آراء کاتولیک ها به نفع دموکرات ها. آنچه باعث این تغییرات شد، قبل از همه وضعیت اقتصادی است. هزینه زندگی نگرانی اصلی آمریکایی ها است. به غیر از مشکل اقتصادی، سیاست خارجی است. همین دیروز ترامپ تضمین کرد که حمله جدید به ایران فوری نخواهد بود و در مورد اسرائیل اعلام کرد که قصد دارد کمک نظامی سالانه ٤ میلیارد دلاری به اسرائیل را در سال ۲۰۲۷ لغو کند. اما این به آن معنا نیست که کنترل سیاست خارجی را از دست خواهد داد. پاسخ به سئوال اول هنوز وجود ندارد. بدون شک بستگی به توانایی حزب دموکرات در استفاده از این موفقیت انتخاباتی دارد. اما انتخابات سال ۲۰۲۸ نیز نزدیک تر می شود.

وزنه مذاهب در انتخابات میان دوره ای آمریکا

ارگان رسمی شورای اساقفه ایتالیا با اشاره به دور شدن کاتولیک ها از ترامپ در جریان انتخابات میانه دوره ای ۳ نوامبر، نوشت دموکرات ها توانستند آراء کاتولیک ها را بار دیگر به دست آورند.

این یکی از نکات قابل توجه انتخاباتی است که ترامپ در آن شکست خورد. به غیر از جوانان، زنان و آمریکای لاتینی الاصل ها، همچنین جابجایی آراء معتقدین به خدا نیز پیامی از سلب اعتماد به دولت جمهوری خواه است. به گزارش سی.ان.ان رای دهندگان کاتولیک تقریبا، ۵۰ درصد به جمهوری خواهان و ۵۰ درصد دیگر به دموکرات ها رای دادند.

به طور دقیق تر می توان گفت با کمی جابجایی آراء، دموکرات ها ۵۰ درصد و جمهوری خواهان ٤۹ درصد آراء کاتولیک ها را کسب کردند. این از نظر ارقام، با توجه به انتخابات ۲۰۲٤، یک شگفتی نمادین است. زیرا در آن سال، ترامپ ۵۹ درصد آراء کاتولیک ها را کسب کرده بود. به طور کلی در سطح ملی، اگر به رای مذهبیون نگاه کنیم، اکثریت مسلمانان (۸۵ درصد) و یهودیان (٦۸ درصد) به دموکرات ها رای دادند. در حالی که رای دهندگان پروتستان مقاومت کرده و ۵۹ درصد به نفع جمهوری خواهان رای دادند و ٤۰ درصد برعکس به دموکرات ها رای دادند.

لئون چهاردهم عازم آمریکای لاتین شد

۹ نوامبر– پاپ برای ششمین سفر رسولی بین المللی خود عازم اروگوئه شد.

پاپ در این سفر، از ٦ تا ۱۷ نوامبر، پس از اروگوئه از آرژانتین و پرو دیدن می کند. سفر به اروگوئه بیش از ۱۳ ساعت به طول می انجامد.

پاپ از ٦ تا ۸ نوامبر در اروگوئه است، پس از ژان پل دوم در سال ۱۰۸۷ و ۱۹۸۸، وی دومین پاپی است که از این کشور دیدن می کند.

طبق برنامه سفر قرار است لئون چهاردهم پس از دیدار با رئیس جمهور اروگوئه، با مقامات مدنی و کلیسایی دیدار و گفتگو داشته باشد.

پیام پاپ به کنفرانس بین المللی در دانشگاه پاپی اوربانیانا

۵ نوامبر– پاپ در پیامی ویدیویی به کنفرانسی بین المللی در دانشگاه پاپی اوربانیانا به مناسبت صدمین سال انتصاب نخستین ٦ اسقف چین، که با شرکت نخست وزیر واتیکان برگزار شد، گفت از گنجینه اتحاد در کلیسا، منبع صلح برای سراسر جهان، حفاظت شود.

در قسمتی از این پیام آمده است امروز "در جهانی مبتلا به درگیری ها و زیر و رو شده از جنگ ها، کلیسا همان ماموریت ٦ اسقف را ادامه می دهد، که از شانگهای چین عازم واتیکان شدند تا توسط پاپ پیوس یازدهم به مقام اسقفی منصوب شوند".

آنها در جریان آن سفر "دعا می کردند که در برابر خطرات، خداوند حافظ گنجینه اتحاد کلیسایی، منبع خیر، باشد". سفری که باعث شادی بسیاری از مردم چین شد.

همانطور که بارها در تاریخ طولانی کلیسا دیده شده است، نگاه کردن به گذشته باعث روشنایی زمان حال می شود.

سابقه خبر– چین و واتیکان فاقد روابط دیپلماتیک هستند، در سال ۱۹٤۹ با به قدرت رسیدن مائو، چین سفیر واتیکان را اخراج کرد. اخیراً برای دومین بار توافق موقت میان دو طرف در مورد انتصاب اسقف ها در چین، تمدید شد. در همین رابطه نخست وزیر واتیکان در مصاحبه ای گفت "انتصاب اساقفه چین بر اساس این توافق (و نه فقط حکم پاپ) انجام می شود و پاپ هم با آن موافق است. همه توافقات ناقص هستند. بنابراین، توافق با چین نیز ناقص است" (و اساقفه همانند همه کشورهای جهان باید طبق نظر پاپ منصوب شوند).

رهبر کلیسای اوکراین مداخله پاپ در مورد شهر اولشکی را پیامبرانه خواند

۵ نوامبر– اسویاتوسلاو شوچوک اسقف اعظم کی یف و رهبر کلیسای کاتولیک آیین یونانی اوکراین در مصاحبه ای با رسانه های واتیکان مداخله پاپ برای برقراری آتش بس در شهر محاصره شده اولشکی اوکراین را پیامبرانه خواند و گفت بدون پاپ آتش بس غیر ممکن بود.

وی گفت: "پاپ در حالی که در بیمارستان بستری بود با پوتین و زلنسکی،روسای جمهور روسیه و اوکراین، برای آتش بسی بشردوستانه در این شهر تماس گرفت".

رهبر کلیسای کاتولیک اوکراین که هفته ها است در رم بسر می برد تاکنون ۵ بار با لئون چهاردهم دیدار کرده است، که در دیدار اخیر از وی برای حمایت مقر مقدس از این کشور تشکر کرد.

به گفته شوچوک، پاپ صدایی است که وجدان اروپا و جهان را تکان می دهد. پاپ تنها کسی است که برای حل وضعیت غم انگیز اولشکی مداخله کرد. من همچنین لیستی از اسراء اوکراینی در روسیه را به پاپ دادم، تا جهت آزادی آنها اقدام شود.

بازسازی شاهکار باروک در کلیسای مریم مقدس معظمه؛

آغاز مرمت نمازخانه پائولینا

۵ نوامبر– در تاریخ ۱۶ نوامبر ۲۰۲۶، عملیات مرمت نمازخانه معروف پائولینا در کلیسای مریم مقدس معظمه basilica di Santa Maria Maggiore در رم آغاز خواهد شد که مدت زمان آن ۱۸ ماه تخمین زده شده است. این پروژه که با همکاری مشترک کلیسا و فرمانداری حکومت شهر واتیکان انجام می‌شود، بر بخش های بالایی بنا از کتیبه تا گنبد تمرکز دارد. این مرمت به بازسازی نقاشی‌های دیواری و تزیینات گچ‌بری کمک می‌کند که بین سال‌های ۱۶۱۰ تا ۱۶۱۲ توسط اساتید برجسته‌ای چون گیدو رنی، چیگولی، کاوالیر دارپینو و جووانی بالیونه خلق شده‌اند.

این چپلی که به دستور پاپ پاپولوس پنجم بورگیزی برای نگهداری از شمایل مقدس حضرت مریم (س) ساخته شد، نمادی از پیوند هنر و علم است؛ چرا که مریم عذرا در گنبد آن بر روی ماه، بر اساس مشاهدات نجومی گالیله به تصویر کشیده شده است. در طول مدت بازسازی، مراسم‌های مذهبی روزانه در نمازخانه سیستین همین کلیسا برگزار خواهد شد.

گفتنی است، پاپ فقید فرانسیس در این کلیسا دفن شده است.

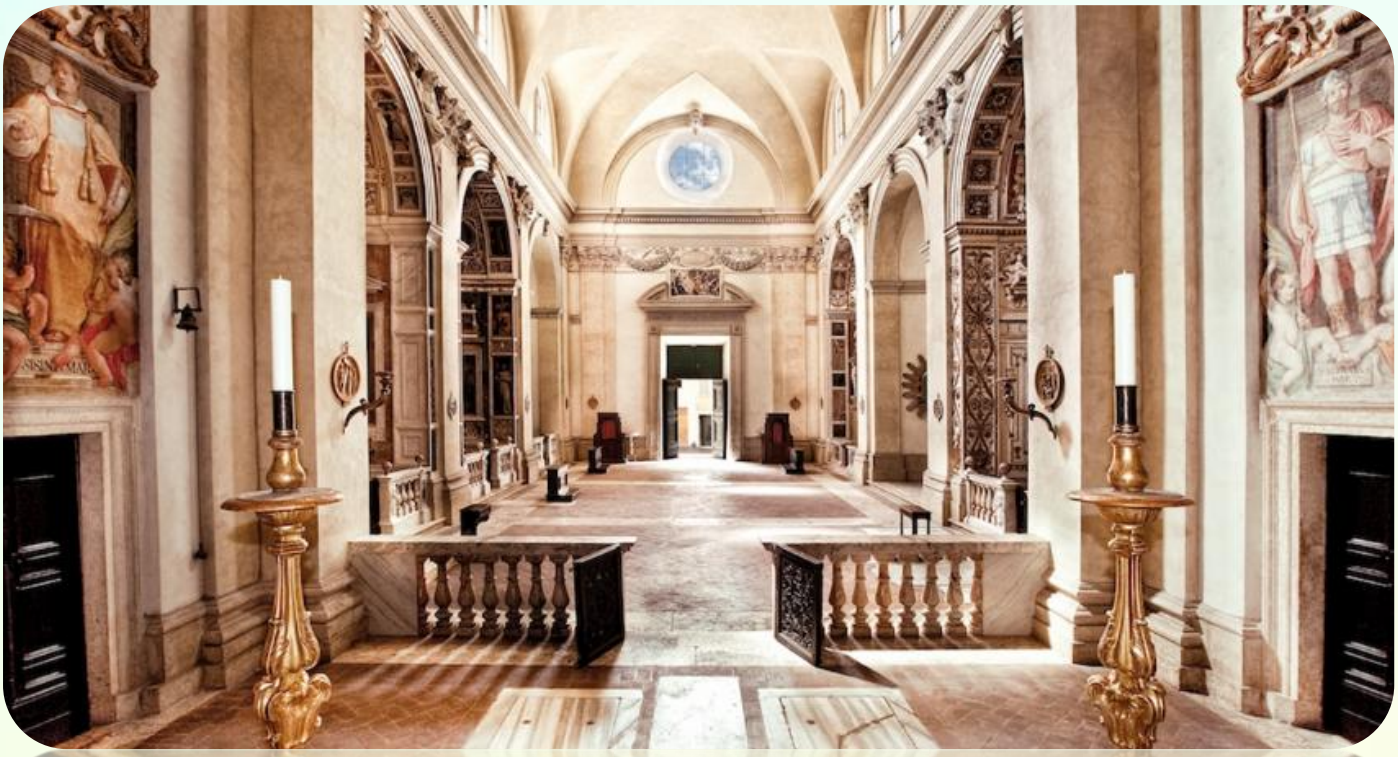
بحران مالی بانک اوئنو در پاراگوئه و درخواست اسقف‌ها برای بازگرداندن پس‌انداز کارگران و بازنشستگان

۵ نوامبر– شورای اساقفه پاراگوئه که در مجمع عمومی خود در آسونسیون گردهم آمده بودند، با انتشار بیانیه‌ای شدیداللحن به بحران مالی دراماتیک بانک اوئنو واکنش نشان دادند. اسقف‌ها همبستگی عمیق خود را با هزاران نفر از جمله کارگران، بازنشستگان و صاحبان کسب‌وکارهای کوچکی که به دلیل فروپاشی این نهاد مالی دسترسی به پس‌انداز یک‌عمره خود را از دست داده‌اند، ابراز کردند.

این سند با تأکید بر اینکه در پشت هر سپرده تلاشی صادقانه نهفته است، خواستار اقدام سریع و بدون بروکراسی‌های بی‌فایده برای بازگرداندن پول به خانواده‌های آسیب‌دیده و ارائه کمک‌های ویژه به سالمندان شد. در پایان، کلیسا خواستار انجام تحقیقات همه‌جانبه برای روشن شدن حقایق، تعیین مسئولیت‌ها و اجرای عدالت و شفافیت کامل شد.

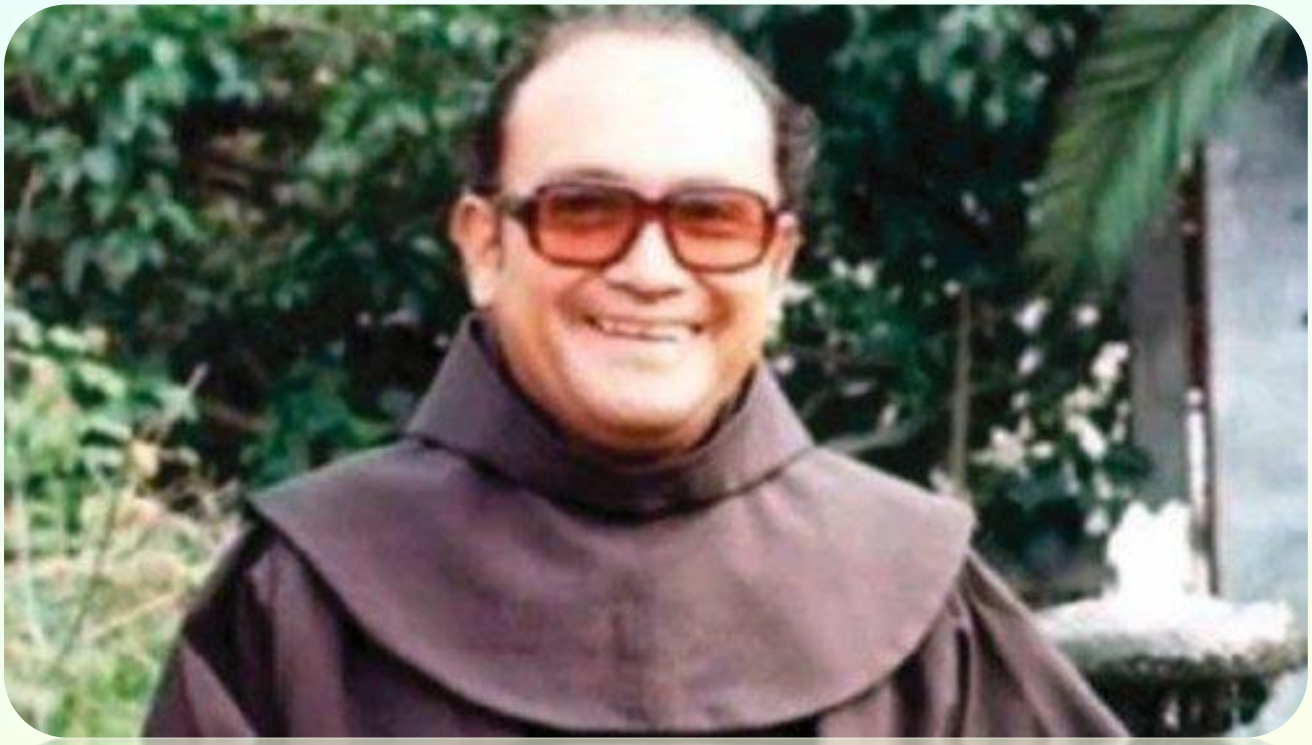
رُم، چالش کلیسا: پس از پنجاه سال،
ایمان و عدالت اجتماعی همچنان در کنار یکدیگرند

در تاریخ ٤ نوامبر ۲۰۲٦، در شهر رُم، همایشی به همت مؤسسه چنسیس Censis برای گرامیداشت پنجاهمین سالگرد نخستین گردهمایی تاریخی کلیسا در سال ۱۹۷٦میلادی برگزار شد. این نشست چهره‌های برجسته‌ای از جمله کاردینال ماتئو زوپی رئیس شورای اساقفه ایتالیا و جوزپه دِ ریتا جامع شناس برجسته ایتالیایی را گرد هم آورد تا درباره پیوند میان کلیسا و جامعه ایتالیا گفتگو کنند. محور اصلی این بحث، ضرورت حفظ پیوند عمیق میان تبشیر، ابلاغ انجیل و ارتقای کرامت انسانی در عصر سکولاریسم بود.

رئیس شورای اساقفه ایتالیا تأکید کرد که روش شنیدن و مسئولیت‌پذیری متقابل امروزه در مسیر روند همانگ با کلیسا ادامه دارد. از سوی دیگر، د ریتا بر ضرورت وجود یک فرهنگ نوین معنوی برای هدایت همزیستی مدنی تأکید کرد. این رویداد بار دیگر تأیید کرد که کرامت انسان و عدالت اجتماعی، ابعادی جدایی‌ناپذیر از رسالت مسیحی هستند.

گواتمالا: پدر آگوستو رامیرس موناستریو متبرک شد؛
کشیشی که از فقرا دفاع کرد

۵ نوامبر– در کشور گواتمالا، پدر آگوستو رافائل رامیرس موناستریو، کشیشی که در سال ۱۹۸۳میلادی به خاطر ایمانش به قتل رسیده بود، متبرک شد. این مراسم در پارک فینکا فلورنسیا در نزدیکی شهر آنتیگوا گواتمالا و به نمایندگی از پاپ لئون چهاردهم برگزار گردید. این کشیش در سال‌های سخت جنگ داخلی، تصمیم گرفت در کنار مردم فقیر و کشاورزان بماند و حتی زیر شکنجه نظامیان حاضر نشد راز اعتراف مردم را افشا کند.

فداکاری او در راه عدالت و کرامت انسانی، همچنان الگویی بزرگ برای کلیسا است. این رویداد با سفر رسمی پاپ لئون چهاردهم به آمریکای لاتین پیوند خورده و نشان‌دهنده توجه ویژه پاپ به این قاره و شهدای آن است.

درخواست قاطع پاپ لئون چهاردهم و کاردینال زوپی در دفاع از انسان و حمایت از مادران

در تاریخ ٦ نوامبر ۲۰۲٦، چهل و ششمین همایش ملی جنبش ایتالیایی «برای زندگی» با شعار «صلح در رَحِم، صلح در جهان است» در شهر لچه ایتالیا گشایش یافت. این رویداد با حضور و پیام‌های مهم نهادهای کلیسایی، از جمله پیام پاپ لئون چهاردهم (از طریق کاردینال پیترو پارولین، نخست وزیر واتیکان) و سخنان کاردینال ماتئو زوپی، رئیس شورای اساقفه ایتالیا همراه بود. رهبر کاتولیک‌های جهان تأکید کرد که محافظت از زندگی انسان از لحظه انعقاد نطفه تا پایان طبیعی آن، یک هدف بزرگ و اساسی برای تمدن بشری است. از سوی دیگر، کاردینال زوپی خاطرنشان ساخت که صلح واقعی از حمایت از آسیب‌پذیرترین افراد آغاز می‌شود و درخواستی صمیمانه مطرح کرد تا مادران در مواجهه با ترس‌ها و مشکلات هرگز تنها رها نشوند.

در روز افتتاحیه، با حضور ده‌ها مرکز کمک به زندگی، پدر مائوریتزیو پاتریچلو نیز به ایراد سخن پرداخت و به پاس تلاش‌های مداومش در راه عدالت اجتماعی و کرامت انسانی، جایزه «آری به زندگی» را دریافت کرد. گفتنی است پدر پاتریچلو، کشیش سرشناس و فعال اجتماعی ایتالیایی است که به عنوان یکی از نمادهای اصلی مبارزه با مافیا (کامورا) و دفاع از محیط زیست در ایتالیا شناخته می‌شود.

اروگوئه، سخنرانی پاپ برای جوانان

۸ نوامبر– پاپ در جریان سفر به اروگوئه، اروپایی ترین و لائیک ترین کشور آمریکای لاتین، در سخنرانی برای ۷۰ هزار جوان این کشور در ورزشگاه مونته‌ویدئو به تشریح وظیفه مسیحیان در جهان پرداخت.

وی در این کشور که انتقال ایمان متوقف شده و سکولاریسم پیشرفت می کند، گفت، معتقدین به خدا باید یاد بگیرند که در این شرایط زندگی کرده و دین خود را ابلاغ کنند، هرچند در اقلیت باشند.

پاپ افزود با این حال، والدینی به همراه فرزندان خود دعا می کنند، معلمانی هستند که بر دین گواهی می دهند و جوانانی دیده می شوند که مسیح را کشف کرده و خواهان پیروی از او هستند. این وضعیت پس از تولد مسیح در بیت الحم "کوچک" نیز وجود دارد. کم بودن تعداد به معنای بی اهمیت بودن نیست. زیرا برای روشنایی بسیار لازم نیست زیاد باشیم بلکه باید نور خدا را منعکس کنیم.

پاپ در ادامه از جوانان خواست تا با جواب مثبت به ازدواج، خانه های خود را بر روی زندگی بازکنند، اگر چه جهان، داشتن فرزندان را یک وزنه نشان می دهد.

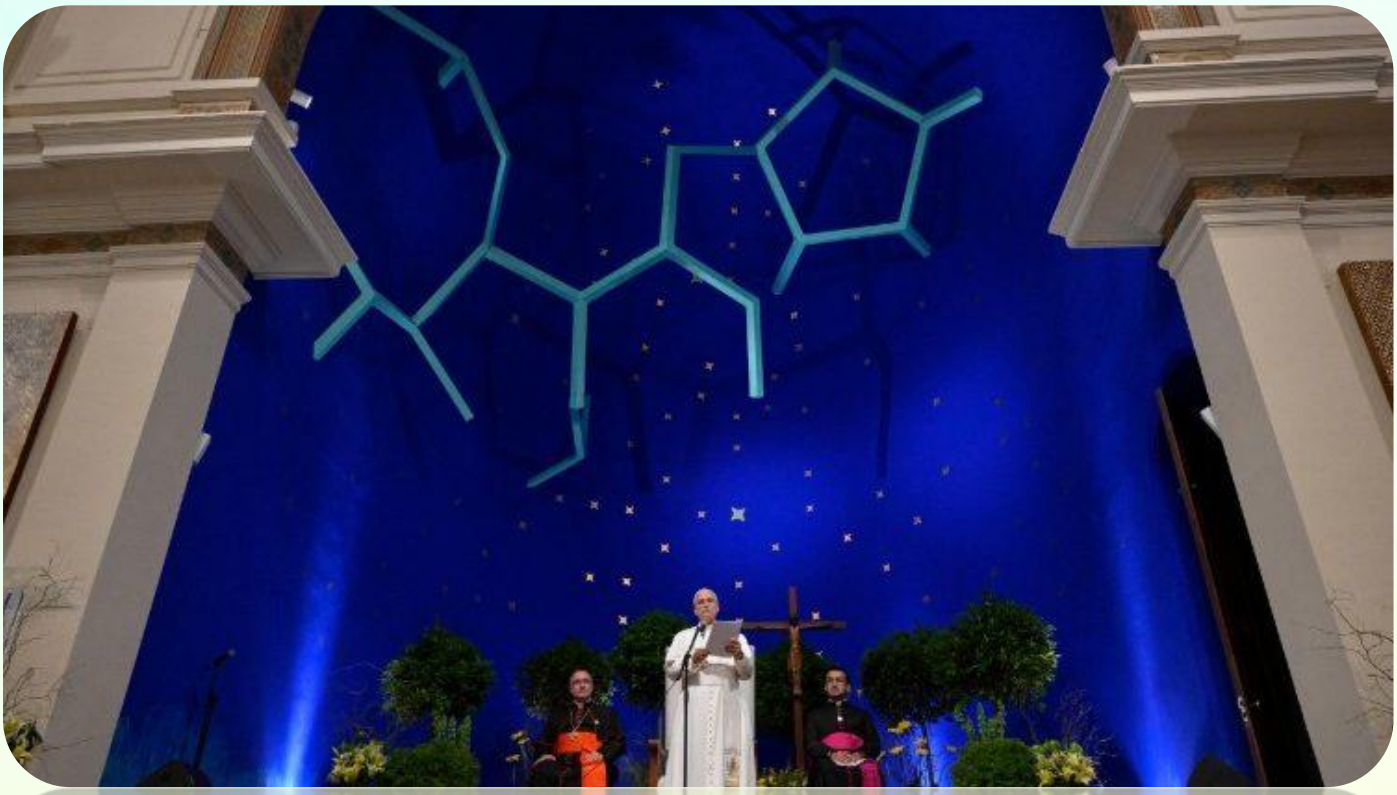
اظهارتاسف پاپ برای قربانیان حمله تروریستی در لهستان

۸ نوامبر– درپیامی به امضاء کاردینال پی یترو پارولین نخست وزیر واتیکان، پاپ همبستگی معنوی خود را با خانواده کسانی که در لهستان هدف حمله تروریستی قرار گرفتند را اعلام کرد.

در این پیام پاپ تاسف عمیق خود را از شنیدن خبر حمله دیروز در شهر کراکوف لهستان، که در جریان آن ٦ نفر کشته و حدود ۱۵ نفر دیگر مجروح شدند، را اعلام کرده و با خانواده قربانیان اعلام همدردی کرد.

دیدار پاپ از دانشگاه کاتولیکی اروگوئه

۷ نوامبر– پاپ در جریان ششمین سفر بین المللی خود به آمریکای لاتین در اروگوئه در دیدار با همه اساتید و دانشجویان کاتولیک این کشور در دانشگاه کاتولیکی گفت: تمام وجود انسان، از جسم گرفته تا روح، قلب، وجدان، هوش و اراده را بشارت دهید.

لئون چهاردهم از همه آنها خواست تا با تقویت کرامت انسانی انکارناپذیر خود، حواس پنجگانه را با انجیل روشن سازند:

هدف رسالت ارشادی در حوزه آموزشی این است که دانش‌آموز، معلم و مدیر مدرسه، انجیل را بشنوند، ببینند، بچشند، لمس و استشمام کنند. همانطور که در رساله شادی و امید آمده است به ما اجازه توقف داده نشده است.

پاپ در بخش دیگری گفت آموزش کاتولیکی نباید در یک مدار بسته محدود شود. باید به گوش دادن به خانواده ها، جامعه مدنی، مقامات سیاسی و همچنین نمایندگان بخش تولید و طبقه کارگر عادت کند.

سفر پاپ به آرژانتین

۸ نوامبر– پاپ لئون چهاردهم در ششمین سفر بین المللی خود به آمریکای لاتین پس از اروگوئه وارد بوینس آیرس پایتخت آرژانتین شد. وی در نخستین سخنرانی خود در بوینس آیرس با حضور رئیس جمهور، مقامات دولتی و مدنی گفت از دموکراسی حفاظت شود و اقتصاد در خدمت مردم باشد. لئون چهاردهم در این سخنرانی به موضوعات اصلی زندگی اجتماعی و سیاسی کشور پرداخت و از دولتمردان خواست "محدودیت های قدرت" را برسمیت شناخته و دعوت کرد تا از حیات (از جنین تا مرگ طبیعی) دفاع کنند.

پاپ از دولتمردان آرژانتین دعوت کرد مروج ایجاد شغل بوده و از خود سئوال کنند چرا جوانان مهاجرت می کنند: "وطنی که امروز در دست شما است، فردا میراث دیگران خواهد بود." وی در ادامه افزود: "اقتصاد در خدمت انسان باشد و نه انسان در خدمت اقتصاد". پاپ در ادامه به موضوعات دیگر مانند تهدیدات سازمان های جنایتکار، قاچاق سلاح و مواد مخدر و چالش هوش مصنوعی پرداخت. پاپ در پایان سخنرانی با خاویر میلئی رئیس جمهور آرژانتین به طور خصوصی دیدار کرد.

دیدار پاپ با قربانیان سوء استفاده های جنسی

۹ نوامبر– پاپ در جریان سفر به آرژانتین در بوینس آیرس با ۵ قربانی سوء استفاده جنسی توسط اعضای کلیسا و نهادهای کلیسایی دیدار کرد.

دفتر مطبوعاتی مقر مقدس با اعلام این خبر نوشت: پاپ در این دیدار که حدود یک ساعت به طول انجامید ضمن شنیدن صحبت های یکایک آنها، داستان های دردناک و پیشنهادات آنها، با این قربانیان اظهار همدردی کرد.

در ادامه بیانیه آمده است پاپ که نتوانست با دیگر قربانیان دیدار کند، بر تقویت حمایت از قربانیان سوء استفاده های جنسی در کلیسا تاکید کرد.

دیدار پاپ با جنبش های اجتماعی و سندیکا های کارگری آرژانتین

۹ نوامبر– پاپ در سفر به آرژانتین در دانشگاه کاتولیکی بوینس آیرس در دیدار با جنبش های اجتماعی و سندیکاهای کارگری گفت: کرامت انسان همیشه بر سود اولویت دارد.

وی در سخنان خود به طور کلی خواستار اجرای دکترین اجتماعی کلیسا مانند ترویج خیر عموم، همبستگی و همیاری مسئولانه و دفاع از کرامت انسان برای ساختن تمدن عشق شد و افزود انسان، منبع، کانون و هدف همه حیات اقتصادی و اجتماعی است، بنابراین اقتصاد باید در خدمت انسان باشد، نه انسان در خدمت اقتصاد.

پاپ در بخش دیگری از سخنان خود در مورد وضعیت غم انگیز شغلی گفت همانطور که در رساله انسانیت باشکوه گفته ام، استفاده از هوش مصنوعی فرصت های شغلی را برای بسیاری از کارگران به خطر می اندازد.

به گفته پاپ، محروم کردن یک فرد از شغل خود فقط به سادگی به معنی محروم کردن او از درآمد مالی نیست. بلکه زخمی کردن شدید کرامت او، از بین بردن توانایی او برای مشارکت در جامعه و به انزوا کشاندن او است که انسجام جامعه را از بین برده و اقدامات اجتماعی برای خیر عموم را نابود می کند.

سخنان پاپ در دیدار بین ادیان

۹ نوامبر– پاپ در دیدار با جوامع مسیحی و سنت های دینی در محل وزارت امور خارجه آرژانتین در بوینس آیرس با تاکید بر ارزش دعا از ادیان دعوت کرد تا تجلی آزادی و مکانی برای پرورش امید باشند.

وی خواستار گفتگوی بین ادیان شد و گفت در آرژانتین کشوری با مهاجرین و بومیان، اقوام، فرهنگ ها، و ادیان مختلف ، ادیان هرگز به "دلیلی برای تفرقه" تبدیل نشدند، بلکه با دیدار و تعهد مشترک برای خیر جامعه تلاش کردند.

ادیان و مذاهب حامی کرامت انسان باشند.

در حالی که خدا را برای موهبت زندگی ستایش می کنیم، بیایید همیشه و برای همه از آن ، از لقاح تا پایان طبیعی حیات، دفاع کنیم. به خصوص هنگامی که فقر و خشونت آن را تهدید می کند.

چهل سال گفتگوی اسلام– مسیحیت در پاکستان

چهل سال گفتگوی اسلام– مسیحیت در پاکستان در میان دشواری ها، چالش ها و نتایج ملموس سپری شد.

کمیسیون ملی برای گفتگوی اسلام– مسیحیت در سال ۱۹۸۵ در چارچوب شورای اساقفه کاتولیک، به عنوان *کمیسیون رابطه* تشکیل شد و امروزه به *کمیسیون گفتگوی بین ادیان و بین کلیسایی* (CCIDE)معروف است، که در چهار دهه کلیسای پاکستان را در مسیر ساختن روابط با جامعه مسلمانان و دیگر سنت های دینی همراهی می کند. تاسیس این کمیسیون مطابق با درخواست قدیس ژان پل دوم در دیدار با اساقفه پاکستان در سال ۱۹۸٤ در واتیکان، در رابطه با *بیانیه عصرما* برای ایجاد روابط کلیسای کاتولیک با ادیان دیگر بود.

امروزه پس از گذشت ٤٠ سال، گفتگوی بین ادیان در پاکستان شامل شبکه ای گسترده و رسمی است: دولت کمیسیونی برای هماهنگی بین ادیان در سطح فدرال و ایالتی تاسیس کرد و اصول هماهنگی ادیان در برنامه درسی مدارس قرار دارد و کنفرانس ها و ابتکاراتی بین ادیان در قسمت های مختلف کشور انجام می شود. سابقه خبر– ۱۰ اکتبر گذشته سر اسقف پل ریچارد گالاگر وزیر امور خارجه واتیکان به مناسبت هفتاد و پنجمین سالگرد روابط دیپلماتیک میان مقر مقدس و اسلام آباد به جمهوری اسلامی پاکستان سفر کرد. هدف از این سفر سه روزه همچنین تقویت پیوندهای دوستی و همکاری بود. مون سینیور گالاگر در جریان این سفر با نخست وزیر پاکستان، شهباز شریف و وزیر امور خارجه محمد اسحاق دار دیدار و گفتگو کرد.

کنفرانس "صلح در جهانی پر آشوب: مسیحیان شرق، درگیری ها و ایجاد صلح"

۸ نوامبر– در موسسه پاپی مطالعات کلیسای شرق در شهر رم کنفرانسی با عنوان "صلح در جهانی پرآشوب: مسیحیان شرق، درگیری ها و ایجاد صلح"، در رابطه با کمک مسیحیان شرق برای خاتمه دادن به درگیری ها و گشایش راهی به سوی آشتی، برگزار شد. در این کنفرانس دو روزه که توسط موسسه(فرانسوی) مسیحیان شرق و با حمایت موسسه کاتولیکی(l'Œuvre d'Orient) و سفارت فرانسه در مقر مقدس، برگزار شد، محققین رشته های مختلف در مورد دشواری خاورمیانه، اروپای شرقی و جوامع مسیحیان مهاجر، تبادل نظر کردند. در بخش مربوط به الهیات صلح و سنت های مسیحی، کاردینال کلودیو گوجروتی رئیس نهاد پاپی کلیساهای شرق در مورد "دانشگاه و صلح" سخنرانی کرد و گفت دانش، تجربه ای از دیدارها، تحقیقات مشترک و فرهنگی که منتقل می شود، است.

وی دانشگاه را به عنوان یک جامعه واقعی از اساتید و دانشجویان توصیف کرد که برای جستجوی حقیقت متحد شده و آماده هستند با دیدگاه‌ها و سنت‌های مختلف گفتگو کنند. موضوع مهمی که در این کنفرانس مطرح شد، عواقب جنگ بر فعالیت های فرهنگی است: درگیری‌ها نه فقط نهادهای فرهنگی و زیرساخت‌ها را نابود می‌کنند، بلکه به آزادی تحقیق نیز آسیب می‌رسانند. کاردینال در پایان اظهار امیدواری کرد که صلح به هدفی برای تحقیقات دانشگاهی تبدیل شود: نه رشته ای در میان رشته‌های دیگر، بلکه علمی که قادر به جهت دادن به دانش و خلاقیت بشر بسوی آنچه سازنده است و نه به سوی آنچه ویران می‌کند، باشد. صلح، یکی از نام‌های خداوند است.

پاپ: گواهی بر ایمان از طریق فناوری عالی است

۱۰ نوامبر– پاپ در دومین روز سفر خود به آرژانتین در دیدار با اساقفه، کشیشان و مذهبیون کاتولیک از کلیسای این کشور دعوت کرد تا صدای انجیل عیسی مسیح را در همه جا و حتی از طریق فناوری به گوش همگان برسانند.

وی گفت مسیرهای جدید برای ابلاغ انجیل را جستجو کنید، خلاق باشید، از فناوری برای گواهی بر ایمان استفاده کنید که عالی است. ارتشی معنوی باشید.

کلیسا یک نهاد بشردوستانه یا یک سازمان غیردولتی نیست؛ کلیسایی که مسیح را ترویج نکند، کلیسایی مرده است.

پاپ در بخش دیگری از سخنان خود گفت گرسنگی و بی‌عدالتی مسائلی فوری هستند که باید به آنها، همانند بیماری، تنهایی، بیکاری و فقدان مسکن مناسب، رسیدگی کرد.

آرژانتین، شرکت دومیلیونی مردم در مراسم عبادی پاپ

۱۰ نوامبر– در مراسم عشاء ربانی لئون چهاردهم در بوینس آیرس، پایتخت آرژانتین، حداقل دو میلیون و پانصد هزار نفر شرکت کردند. پاپ در این مراسم گفت به این کشور آمده ام تا شور و شوق ایمان را در چشمان شما ببینم. تاریخ، فرهنگ و جامعه آرژانتین، ارزش های اساسی را در خانواده می بیند. فیض عیسی برخاسته را در خانواده های خود بپذیرید. وی افزود: ارزش های اساسی در خانواده ا است. در واقع، خانواده مکانی برای انتقال ایمان، فضائل انسانی، فرهنگ کار، احترام به سالمندان و دفاع از زندگی است.

بنابراین، تسلیم شایعاتی نشوید که می گویند الگوی سنتی خانواده مسیحی کهنه شده است. برعکس، امروزه بیش از گذشته، در دوران متزلزل ما، خانواده همانند بنایی سنگی استوار ایستاده است.

پاپ در ادامه افزود: درب های خانه ها را بر روی مسیح باز کنید: با کودکان خود درباره عیسی صحبت کنید و با او متحد شوید.

129

HEVAR

The Weekly Journal of the Embassy of the Islamic Republic of Iran to the HolySee

Third Year | Issue 128 | 2026 November 13

The Embassy of the Islamic Republic of Iran to the HolySee

Via Bruxelles.57.00198
+39068552494
vat.media@mfa.gov.ir
https://vatican.mfa.gov.ir/portal
IRANtotheHolySee@IRANinVATICAN